

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

ROLE PŮVODNÍCH OBYVATEL V CESTOVNÍM RUCHU
Bakalářská práce

Autor: Zuzana Feilerová

Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: doc. Ing. Martina Pásková, Ph.D.

Hradec Králové

Listopad 2022

Prohlašuji, že mnou předložená práce je původní a zpracovala jsem ji zcela samostatně za použití uvedených zdrojů.

V Hradci Králové

Zuzana Feilerová

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce doc. Ing. Martině Páskové, Ph.D. za odborné vedení a rady při zpracování mé práce.

Anotace

Téma bakalářské práce: Role původních obyvatel v cestovním ruchu

Bakalářská práce se zaměřuje na roli kmene Cherokee, konkrétně na jeho východní odnož The Eastern Band of Cherokee Indians (EBCI), obyvatel státu Severní Karolína, v cestovním ruchu daného regionu. Práce popisuje problematiku původních obyvatel a jejich postavení v dnešním moderním světě a zároveň i problémy, se kterými se původní obyvatelé potýkají, jako je např. diskriminace či problémy vyvstávající z interakce s cestovním ruchem (např. komodifikace jejich tradic). V dnešní době čím dál tím více obrací cestovní ruch svou pozornost k domorodým kulturám a určitými způsoby ovlivňuje jejich kmenové životy. Proto je cílem práce zhodnotit, jakým způsobem ovlivňuje cestovní ruch život členů východní odnože kmene Cherokee.

KLÍČOVÁ SLOVA: původní obyvatelé, původní obyvatelé a cestovní ruch, ochrana práv domorodých národů, tradiční znalosti, Cherokee, EBCI, Severní Karolína

Annotation

Bachelor thesis topic: The role of indigenous people in tourism

The bachelor's thesis focuses on the role of the Cherokee tribe, specifically its eastern branch The Eastern Band of Cherokee Indians (EBCI), residents of the state of North Carolina, in the tourism industry of the given region. The work describes the issue of indigenous peoples and their position in today's modern world, as well as problems faced by indigenous peoples, such as discrimination or problems arising from interaction with tourism (e.g. commodification of their traditions). Nowadays, tourism is increasingly turning its attention to indigenous cultures and influencing their tribal lives in certain ways. Therefore, the aim of the work is to evaluate how tourism affects the life of members of the eastern branch of the Cherokee tribe.

KEY WORDS: Indigenous Peoples, Indigenous Peoples and Tourism, Indigenous Rights Protection, Traditional Knowledge, Cherokee, EBCI, North Carolina

OBSAH

1 Úvod.....	6
2 Metodika zpracování.....	7
2.1 Výzkumné otázky.....	8
2.2 Důvod výběru tématu a cíl práce	8
2.3 Vlastní průběh šetření	9
3 Teoretická východiska	12
3.1 Původní obyvatelé	12
3.2 Původní obyvatelé v moderním světě	14
3.3 Cestovní ruch domorodých národů.....	16
3.4 Tradiční znalosti původních obyvatel	19
3.5 Diskriminace domorodých národů	20
3.6 Komodifikace tradic původních obyvatel.....	22
3.7 Ochrana práv původních obyvatel	23
4 Případová studie	25
4.1 Charakteristika území	25
4.1.1 Vymezení území	26
4.1.2 Osídlení původními obyvateli	26
4.1.3 Přírodně-historický charakter oblasti.....	27
4.2 Kmen Cherokee.....	28
4.2.1 Historie kmene a rozdělení na východní a západní odnož.....	29
4.2.2 Kultura a tradice kmene.....	30
4.2.3 Východní odnož kmene.....	32
4.2.3.1 EBCI a cestovní ruch	33
4.2.3.2 Vybrané atraktivity v oblasti rezervace Qualla Boundary.....	36
4.2.3.3 Vliv cestovního ruchu na ekonomiku EBCI	40
5 Shrnutí výsledků.....	43
6 Doporučení	47
7 Závěr	49
8 Seznam použitých zdrojů	51
9 Přílohy.....	58
A. Seznam použitých obrázků.....	58
B. Seznam použitých schémat.....	58

C. Seznam použitých tabulek	58
D. Předem vytvořené otázky pro rozhovory.....	59
E. Vzory pro emaily.....	63
F. Obrazová příloha.....	65

1. ÚVOD

O domorodých národů lze napsat mnohé. V mnohém jsou rozdílní, přesto však v jednom jednotní. Různé názory, uctívání božstev, vzhled, to vše jde stranou a sklání se před Matkou, která je pro původní národy tím nejsilnějším pojátkem. Její jméno je příroda. To je jediná neochvějná víra společná jim všem. Z Matky se rodí a v ní také umírají. Celý život spojení s ní a skrze duchy s ní komunikují.

Stranou od ostatních se z přírody učili, snažili se jí pochopit a chránili ji. Vytvořili si své vlastní znalosti a učení o světě a vesmíru, tradice a nakonec celé kultury, které však byly díky vnějším vlivům, za hranicemi jejich pomyslných světů, utlačovány. V některých případech ani případný střet nepřežily a byly naprosto pohlceny novou kulturou, která přicházela spolu s dobyvateli a kolonizátory, kteří neuznávali svrchovanost Matky, ale jen vlastní prosperitu a lačnost. Vliv, který tyto události měly na přírodní národy je patrný především u těch kmenů, které se sžily s moderními myšlenkami a praktikování své víry a kultury odsunuly do pozadí.

Přesto vše však přírodní národy dokázaly svou houževnatost a schopnost přežít i ty nejtěžší časy. A tak se dál, někdy velmi obtížně, rozvíjely, předávaly své učení dalším generacím a pečovaly o Matku, ze které vzešly.

Dnes, více než, kdy jindy je však tento úkol čím dál tím těžší provést. Pokračující klimatické změny, znečištěný vzduch a voda. To vše ovlivňuje domorodé národy v mnoha podobách. Svým způsobem významnou roli hraje i cestovní ruch, který se jako stále se rozvíjející oblast, svou pozorností čím dál tím více zaměřuje na původní národy a často dokáže i razantním způsobem ovlivnit jejich život. Jsou to právě okolnosti vývoje cestovního ruchu, které zapříčiní, zda takové ovlivnění bude dobré či špatné. Pokud se cestovní ruch rozvine v nekontrolovaných podmínkách bez ohledu či respektu vůči domorodým národům, rychle se může stát, že pod jeho tíhou budou tyto národy trpět a jejich kultura se stane jen další atrakcí v "zábavním parku" cestovního ruchu. Celosvětově lze nalézt spoustu příkladů takového přetížení přebujelým nekontrolovaným turismem, který si jen od domorodých národů bere, ale nic nedává nazpět.

Jiná situace může nastat ve chvíli, kdy je cestovní ruch a jeho příležitosti podchycen již u zárodku a je pěstován a kontrolován, s cílem o co nejlepší možnou spolupráci mezi ním a domorodými národy. Cílem takového spojení je pak prosperita

na obou stranách, kdy ve vzájemné shodě vytváří a využívají příležitostí a překonávají možné hrozby.

2. METODIKA ZPRACOVÁNÍ

Z počátku bylo plánováno využití kombinace kvalitativní a kvantitativní metody výzkumu při zpracování práce. Přesto z důvodu nedostatku kvantitativních dat byla použita jen kvalitativní metoda (viz schéma č. 1). Původně měl být proveden jak primární, tak i sekundární výzkum. Jak je však popsáno níže, primární výzkum nebylo možné zrealizovat. Primární výzkum měl být proveden v podobě polostrukturovaných rozhovorů se zainteresovanými osobami, které by o dané problematice mohly mít největší přehled. Sekundární výzkum spočíval ve sběru, analýze a následné syntéze dat. Byla provedena analýza výstupů výzkumů, článků a studií zaměřených na danou problematiku. Jako zdroje pro sekundární výzkum posloužila již publikovaná kvalitativní data. Veškeré použité zdroje byly nalezeny prostřednictvím internetového vyhledávání. Z důvodu neprovedených předešlých výzkumů, které by zkoumaly vliv cestovního ruchu na východní odnož kmene Cherokee, byla zvolena metoda případové studie.

Při koncipování teoretické části bylo vycházeno ze zpracování a analýzy internetových zdrojů a odborných článků vztahujících se k výzkumným otázkám. Většina zdrojů byla v anglickém jazyce, méně pak v českém. Při zpracování získaných zdrojů a dat byla využita metoda obsahové analýzy a následné syntézy. Jako podklad pro zpracování teoretických východisek posloužila data od Mankillerové (2009), McLarenové (1999), Bruchacové (2014) či Luua (2019), jejichž práce byly využity při zpracování kapitol o původních národech v jejich vztahu s moderním světem a cestovním ruchem, dále pak také o jejich tradičních znalostech. Zároveň byly zpracovány dostupné informace od nadnárodních a mezinárodních organizací, které se danou problematikou zabývají. Jednalo se především o organizace UNESCO (2007), OSN (2006, 2007) a WorldBank (2021).

Co se týče komodifikace tradic původních obyvatel, zde bylo čerpáno z práce La Salleové (2014), která definovala pojem komodifikace a jeho aplikaci na tradice původních obyvatel. Při zpracování problematiky ochrany práv původních obyvatel bylo vycházeno především z deklarace OSN o právech původních obyvatel (OSN,

2007), americké deklarace o právech původních obyvatel (Indian Law Resource Center, 2021) a úmluvy ILO (ILO, 1989).

Postup zpracování případové studie je podrobně popsán v kapitole 2.3.

2. 1 VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Pro snazší dosažení cíle byly zformulovány dvě výzkumné otázky (viz tab. č. 1).

	VÝZKUMNÉ OTÁZKY
1. Výzkumná otázka	Jakým způsobem se EBCI účastní cestovního ruchu?
2. Výzkumná otázka	Jaká pozitiva či negativa plynou kmeni z cestovního ruchu?

Tabulka č. 1 Výzkumné otázky

Zdroj: Vlastní zpracování

2. 2 DŮVOD VÝBĚRU TÉMATU A CÍL PRÁCE

Téma této práce bylo vybráno na základě aktuálnosti dané problematiky. Původní obyvatelé se jako různorodé skupiny nacházejí ve všech částech světa. Přestože se jedná o rozdílné skupiny, mají mnoho společného. Především je to jejich pohled na svět a snaha o ochranu nejen přírody, ale všeho živého. Přesto se v dnešní, moderní době stává, že jsou často utlačováni a jejich práva jsou přehlížena ze strany většinových sociálních skupin. Velký vliv na kvalitu jejich života má často i cestovní ruch. Z tohoto důvodu je cílem práce zhodnotit, jakým způsobem ovlivňuje cestovní ruch život členů východní odnože kmene Cherokee (EBCI).

2.3 VLASTNÍ PRŮBĚH ŠETŘENÍ

Při koncipování praktické části práce bylo zamýšleno využití primární i sekundární metody výzkumu.

Při primárním výzkumu bylo zamýšleno kontaktovat přímo příslušníky kmene, o kterém tato práce je. Proto byly v průběhu roku 2022 odeslány emaily vybraným domnělým členům východní odnože kmene Cherokee. Domnělým, jelikož většinou nebylo možné jen skrze internetovou emailovou doménu poznat, zda se jedná o skutečné příslušníky kmene Cherokee. Nejdříve se tedy jednalo o osobu nynějšího náčelníka a pak o několik náhodně vybraných osob, na něž byly kontakty nalezeny pomocí internetového vyhledávání. Žádosti o poskytnutí rozhovoru byly odeslány opakovaně, bohužel samotný proces kontaktování skončil vždy neúspěšně, kvůli dosud nespecifikovaným problémům s emailovými adresami. Mimoto byly použity i sociální sítě Instagram a Facebook, při hledání a následně kontaktování dalších osob, které měly vazbu na východní odnož kmene. Využití jiných prostředků ale i tak nepřineslo žádné odpovědi.

Následně byla taktéž kontaktována Čerokízská historická asociace s žádostí o rozhovor, zde však pokus o kontakt skončil nezdarem. Na email nebyla obdržena odpověď. Dalším subjektem, který byl kontaktován s žádostí o rozhovor, byla internetová doména VisitNC.com, která zprostředkovává a poskytuje informace o turismu a zajímavostech v Severní Karolíně, bohužel rovněž bez odezvy.

Počátkem roku byly také odeslány emaily s žádostí o spolupráci několika vybraným cestovním kancelářím a informačním centrům v Severní Karolíně. Kontakty na tyto instituce byly znovu nalezeny skrze internetové vyhledávání. Avšak zde byla nulová návratnost. Na žádný z odeslaných emailů nebyla obdržena odpověď,

Při vytváření praktické části tak byla díky nedostatku primárních zdrojů využita sekundární metoda sběru dat. Většina získaných zdrojů byla v anglickém jazyce, některé i v českém. Všechny použité zdroje byly nalezeny na internetu.

Při vytváření případové studie byla použita metoda obsahové analýzy textu a následné syntézy dat, kdy bylo čerpáno z odborných zdrojů a děl autorů, jako byli Paulsová (2019) a Hill (2006), jejichž práce posloužila jako podklad pro zpracování charakteristiky rezervace Qualla Boundary, která je domovem EBCI. Mimo jiné se práce soustředila i na tradice kmene Cherokee a jejich kulturu, kdy zde posloužily jako podklady práce např. Weiserové (2020a;2020b), Duncanové (2003) nebo

Weiser-Alexanderové, (2021). Byla použita i diplomová práce Procházky (2007), který se zabýval evropskou kolonizací Ameriky. Při zpracování kapitoly o cestovním ruchu EBCI bylo vycházeno z prací především Saunookeové (2004), Duncanové (2003), Densona (2010) nebo Smithové (1982) a dalších. Byla využita i data zveřejněná samotným kmenem, např. z uveřejněné strategie hospodářského rozvoje pro období 2018-2022 od Department of commerce. V případové studii jsou také popsána nejvíce navštěvovaná místa ve spojitosti s EBCI. Popis těchto atraktivit vycházel z dat od Hollanda (2006), Andersona (2006) a Johnsona a spol. (2011).

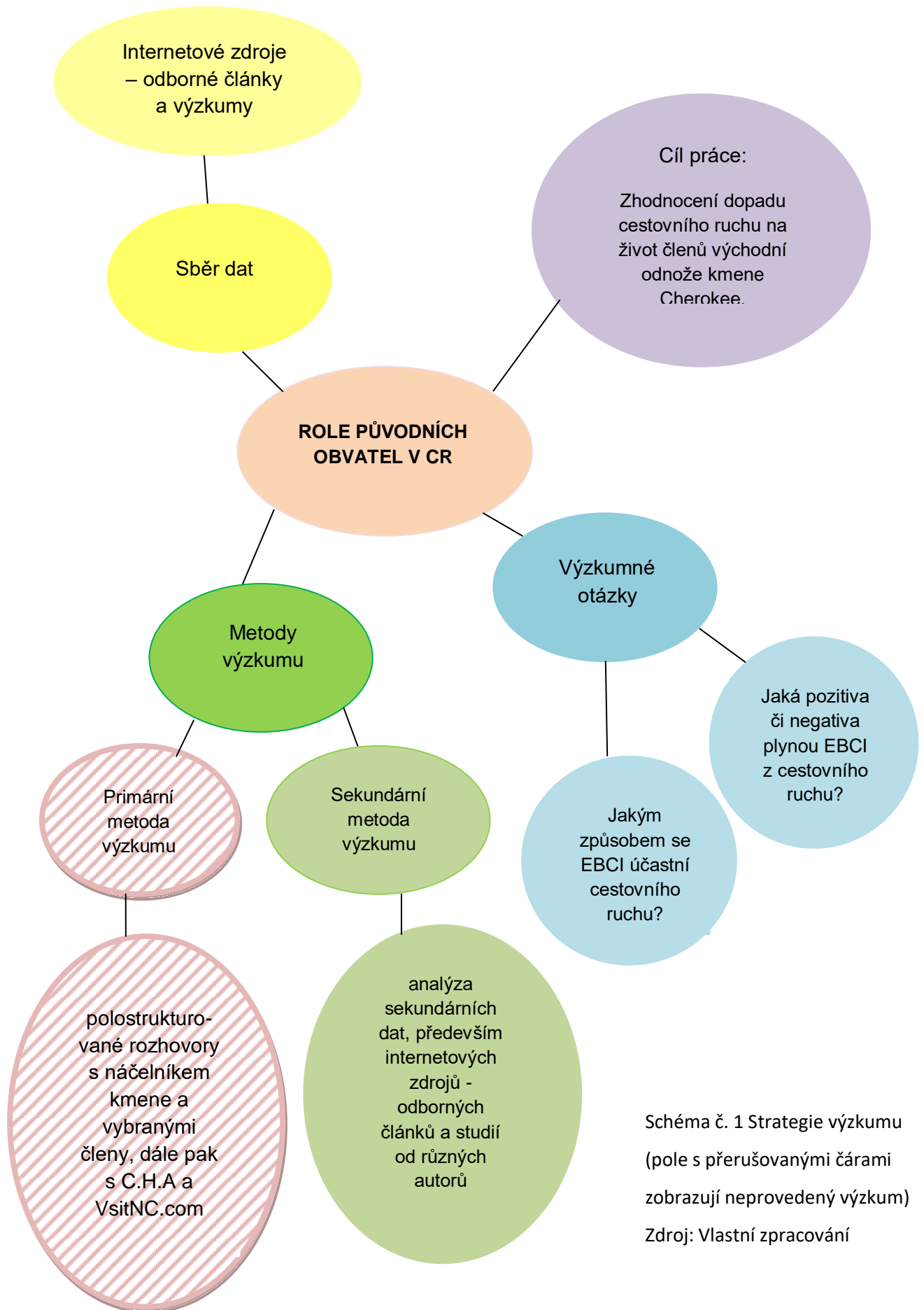

Schéma č. 1 Strategie výzkumu
(pole s přerušovanými čarami
zobrazují neprovedený výzkum)
Zdroj: Vlastní zpracování

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 PŮVODNÍ OBYVATELÉ

Díky velké rozmanitosti a odlišnosti původních národů nebyla dosud určena jednotná definice, kterou by se daly původní národy identifikovat, přesto OSN (2006) označuje původní (domorodé) obyvatele jako osoby, které disponují jedinečnou kulturou a mají unikátní pohled na svět a vztahy s lidmi a přírodou. Uvádí, že tyto osoby si i přes veškerý historický vývoj a vliv dominantních skupin zachovaly své charakteristické rysy (viz schéma č. 2).

OSN (2006) definuje nynější původní obyvatele jako potomky těch, kteří na určitém území žili před příchodem lidí z jiných kultur, kteří se postupem času stali na daném území dominantní skupinou, ať už za pomoci osidlování, dobývání nebo jinými prostředky.

Upřesňuje, že přestože termín „domorodý“ převládá ve většině označení těchto obyvatel, vyskytují se i názvy jako první lidé, kmeny, etnické skupiny, první národy, atd.

Pro klasifikování původních národů byly teamem OSN (2006) vytvořeny určité charakteristiky, které musejí tyto národy splňovat, aby mohly být jako domorodé národy uznány. Jedná se podle něj o:

- sebeidentifikaci (tento pojem označuje moment, kdy se členové původních národů sami za členy označují a vědomě se hlásí k příslušnosti k tomuto národu),
- historickou existenci (moment, kdy první národy mohou svou existenci doložit z historického hlediska ještě před příchodem dominantních skupin),
- rozhodnutí o zachování kultury (členové domorodých národů se zavázali k udržení své původní zděděné kultury pro další generace),
- sdílené znaky (sdílení národních znaků, jako je např. stejná řeč, vyznání stejné víry či otázka přesvědčení a názorů, a mnoho dalších),
- vazbu na přírodní zdroje a obývané území (velký význam má pro původní národy místo, kde žijí - půda jejich předků, na kterou je nahlíženo s velkým respektem a zároveň je jedním ze znaků původních národů, jelikož právě s ní, se obyvatelé často ztotožňují a má pro ně velký kulturní význam)

-Team WorldBank (2021) se domnívá, že původní národy obývají či jinak využívají přibližně čtvrtinu zemského povrchu a díky tomu chrání až 80 % zbývajících světové biologické rozmanitosti.

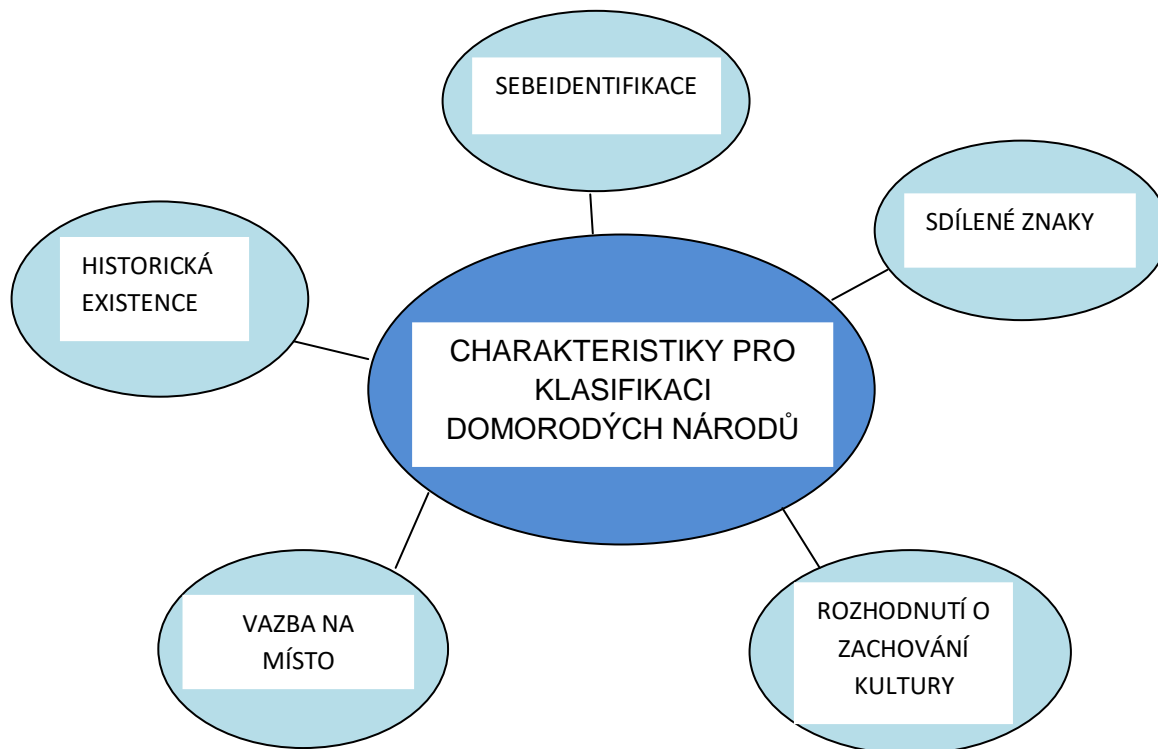

Schéma č. 2 Charakteristiky pro klasifikaci domorodých národů

Zdroj: OSN (2006), (2022)

Podle odhadu OSN (2006) v dnešní době žije přibližně 370 milionů příslušníků přírodních národů, kteří jsou rozmístěni v různých částech světa. Dále upozorňuje na fakt, že v dnešní době patří domorodí obyvatelé k nejvíce znevýhodněným a zranitelným skupinám lidí na světě. A to i přesto, že, jak dále uvádí, se OSN snaží apelovat na zachování a podporování kultury původních národů, dochází k situacím, kdy jsou kmeny často diskriminovány a mimo to je trápí mnoho dalších problémů, jako je např. chudoba, ekonomická marginalizace či špatný přístup k sociálním službám.

Team WorldBank (2021) dodává, že původní národy tvoří přibližně pět % z celkové světové populace, přičemž ale představují až 15 % obyvatel postižených extrémní chudobou. Domnívá se, že především díky tomu je průměrná délka života původních obyvatel přibližně o dvacet let nižší než u ostatních národů.

Také pozoruje, že: *“původní obyvatelé jsou zranitelnější vůči dopadům změny klimatu a přírodním rizikům, včetně propuknutí nemocí, jako je COVID-19. Zranitelnost pandemie je v některých případech umocněna nedostatečným přístupem k národním zdravotním, vodním a hygienickým systémům, uzavřením trhů a omezením mobility, které výrazně ovlivnilo jejich životy, potravinovou nejistotu a blahobyt.”*

Poukazuje i na problém s využitím půdy, na které žijí. Domnívá se, že přestože většinou půda, na které žijí, patří jim, dochází k častým konfliktům o využití této půdy, např. kvůli přírodním zdrojům, s jinými sociálními skupinami.

Z těchto a mnoha dalších důvodů se podle jeho slov Světová banka v současné době snaží spolupracovat s původními národy a vládami zemí, aby zajistila podporu zájmů domorodých etnik (WorldBank, 2021).

3. 2 PŮVODNÍ OBYVATELÉ V MODERNÍM SVĚTĚ

Mankillerová (2009) uvádí, že v dnešním moderním světě žije přibližně přes 300 milionů obyvatel, kteří svůj původ odvozují od přírodních národů a jsou rozmístěni téměř ve všech oblastech světa. Tyto národy rozděluje do mnoha etnik, které se často velmi odlišují, ať už svou kulturou, řečí, kterou používají či svými dějinami. Přesto uvádí, že přes všechny tyto odlišnosti, existují i hodnoty, které jsou jim společné, a které jsou často založeny na chápání okolního světa a principu vztahu člověka a přírody.

Za hodnotu, která je nejspíše nejdůležitější pro všechny domorodé národy, považuje ochranu přírody a životního prostředí, což pro ně není jen povinnost, ale zároveň i poslání. Poukazuje na skutečnost, že domorodí obyvatelé jsou se Zemí spřízněni a chápou, jak je důležité ji chránit, a tak se toto jejich přesvědčení projevuje jak ve způsobu jejich života, tak i ve způsobu, jakým vidí svět.

Jako další hodnotu uvádí odpovědnost, a to nejen za sebe, ale i za ostatní, protože pocit neustávající odpovědnosti a potřeba spolupráce s ostatními byly jedny z nejdůležitějších aspektů nezbytných pro jejich přežití a přetrvaly i dodnes.

Je přesvědčena, že to nejsou jen hodnoty, které spojují domorodé národy, ale i historické události a zkušenosti. V průběhu historie dokumentuje stále se opakující model, který vždy začíná „objevením“ domorodých národů a posléze vystavení koloniální expanzi, přičemž byla území a zdroje původních národů často zabrána kolonizátory. Tyto události popisuje jako tragické především z hlediska četných ztrát

na životech domorodých obyvatel, a vyzdvihuje i situace, kdy byli utlačováni a jejich základní lidská práva jim byla upřena, mimo to často docházelo i ke snaze asimilovat původní obyvatele do koloniální společnosti. Z historického hlediska vidí v tomto modelu příčinu problémů (z nichž některé trvají dodnes), jako byla např. chudoba, vysoká dětská úmrtnost či nezaměstnanost.

Ve svém popisu problémů, které domorodé národy sužují, se zaměřuje i na moderní dobu, kdy je podle jejího názoru velkým problémem i nedostatečné vzdělání, kterému se dostává studentům, kteří jsou pak bez jakýchkoli znalostí o domorodých národech ovlivnění stereotypy především z filmového průmyslu a popkultuře. Podle jejích slov, tyto prostředky zobrazují domorodé obyvatele buď jako problematické nebo jako osoby, které sice mají splynutí s přírodou a duchovnem, ale naproti tomu nejsou schopny vyššího myšlení.

Přes to vše však zůstává ve výhledu do budoucnosti přírodních národů relativně optimistická, i tak ale dodává, že zlepšení dané situace může přijít jen ve chvíli, kdy si sami domorodí obyvatele začnou formulovat své problémy, bez zásahu vnější síly, a až se začnou angažovat v oblastech, jako jsou novinářina, filmový průmysl, literatura, a začnou více využívat technologických nástrojů, které budou jejich vlastním způsobem informovat o jejich kultuře.

Jako zdárný příklad kmenové suverenity dnes označuje situaci u některých kmenů ve Spojených Státech, kde již existuje mnoho kmenových vlád, které uplatňují řadu suverénních práv. Dodává, že tyto vlády mají často své vlastní soudní systémy, provozují policii, zajišťují zdravotnictví prostřednictvím provozování nemocnic a klinik či školy, kdy dnes existuje v USA více než 20 škol, které jsou kontrolovány kmenovými komunitami.

Podle jejího názoru bude nejtěžším úkolem pro domorodé národy v dnešní době vyvinout systém, skrze který pak budou předávat své veškeré vědění a hodnoty dalším generacím.

3. 3 CESTOVNÍ RUCH DOMORODÝCH NÁRODŮ

McLarenová (1999) poukazuje na skutečnost, že cestování a domorodé národy jsou spolu úzce spjaty již od dávných časů, kdy první lovci, hledači a sběrači cestovali ve snaze nalézt novou půdu a divokou zvěř. Dokumentuje, že tyto národy si často díky svým pozorováním vybudovaly unikátní systém znalostí založených na přírodě, byly si vědomi fungování světa a jejich cestování bylo často závislé na ročním období.

Zabývá se i samotným cestováním a zaměřuje se na jednotlivé důvody k cestování, které se v průběhu historie měnily v závislosti na okolnostech dané doby. V historickém rozvoji cestování vyzdvihuje především roli kolonizace, která otevřela cestu do vzdálených končin světa. Mimoto uvádí i další důvody, jako např. války, obchody, politika či náboženská putování. Je přesvědčena, že v 19. a 20. století bylo cestování provozováno převážně vyššími vrstvami společnosti, které se snažily rozšířit si své znalosti o světě. Jako další skupinu společnosti, která začala cestovat, dokumentuje umělce, kteří se snažili zachytit romantiku, kterou cestování a navštívená místa přinášela. Domnívá se, že velký rozmach v cestování pak přinesl vynález fotografie a také masová produkce pohlednic, díky kterým mohli lidé nahlédnout do cizích krajín a kultur, přesto však často poskytovaly romantický a značně zkreslený obraz.

Dále uvádí, že pohledy na cestování a cizí kultury byly během historie různé, přesto se však opakoval jistý vzorec, kdy nově příchozí (kolonizátoři) měli nutkání převzít kontrolu nad domorodými národy a zdroji, které se v daných oblastech nacházely. Je proto přesvědčena, že často právě cestovní ruch přispívá k vytváření konfliktů s místními komunitami.

„Kmenová turistika je příznakem mylného přesvědčení, že nějakým způsobem „zlepšujeme“ domorodé komunity prostřednictvím zavedení měnových systémů,“ (Perryerová, 2019)

Jako příklady negativních dopadů cestovního ruchu uvádí McLarenová (1999) např. povstání Mohawků v Kanadě, kdy bylo golfové hřiště rozšířeno až na posvátné pohřebiště Mohawků. Poukazuje na skutečnost, že takové znesvěcení pohřebišť není jediným úkazem, k podobným úkazům došlo např. i na Havaji či Bali.

Podle jejího názoru je cestovní ruch jen: *„odvětví západního stylu, které podporuje využívání půdy tím, že hledá a rozvíjí poslední nedotčená místa na zemi“.*

Zabývá se také problémy, při kterých často dochází k situaci, kdy na tradiční systémy, vytvořené původními obyvateli pro využití půdy, není brán zřetel a dochází k ohrožení biologické rozmanitosti. Poukazuje na fakt, že díky jejich vztahu s půdou jejich předků, dochází v momentě ztráty nebo znesvěcení půdy k přetrhání posvátné kulturní vazby, která může být postupně ničena komodifikací (viz kap. 3.6). Jako názorný příklad ztráty vazeb k zemi uvádí situaci ve Spojených státech, kde byly po více než století vytvářeny chráněné oblasti a národní parky, které byly vytvořeny bez ohledu na tradiční způsoby domorodých obyvatel. Jako názorný případ pak popisuje situaci kmene Havasupaiů (původní obyvatel Grand Canyonu). Zde vychází z historických událostí, kdy byli místní právě díky turismu z dané oblasti vyhnáni a mnoho z nich v důsledku traumatických zážitků zemřelo. Přestože, jak dále doplňuje, jim později jejich půda byla zčásti navrácena, následky cestovního ruchu si nesou stále, např. je trápí hluk z helikoptér a letadel, která nad kaňonem prolétávají, nebo i odpad znečišťující tamní prostředí, především v turistické sezóně.

Mimo to popisuje i neustále narůstající závislost na globalizované ekonomice, která utlačuje potřebu místních zdrojů do pozadí. Proto upozorňuje na skutečnost, kdy se díky globalizaci z domorodých komunit stává jen další spotřební produkt v cestovním ruchu, který je však rychle vyčerpateľný. V dnešní době je cestovní ruch jednou z nejrychleji se rozvíjejících oblastí na trhu, a snaží se najít nová místa, kde by se mohl angažovat a v této skutečnosti vidí problém, jelikož tímto způsobem může dojít k ohrožení půdy a posvátných míst původních národů.

I tak poukazuje na fakt, že budoucnost v této problematice by mohla být více méně optimistická, jelikož se v posledních letech pozornost obrací k alternativním formám cestovního ruchu, především k udržitelnému cestovnímu ruchu. Tato forma by se podle ní měla soustředit na otázky spojené s rozvojem cestovního ruchu ve spojitosti s místními komunitami a udržitelným rozvojem a zapojení vlád zemí a organizací do problematiky budoucího vývoje, který by měl být založen na respektu vůči místním komunitám a uznání práv každého jedince. Zdůrazňuje však, že zároveň by nic nemělo být provedeno bez souhlasu domorodých skupin, jelikož každý domorodý občan má své právo na vyjádření.

Do budoucna však předpovídá, že: *“cestovní ruch může poskytnout cestu pro další rozvoj, jako je např. těžba ropy a dřeva, stavba silnic, a s tím i více návštěvníků. Se zvýšením návštěvníků pak může dojít i k ohrožení původních obyvatel i ze zdravotního*

hlediska, kdy v případě kontaktu s návštěvníky může dojít k přenosu nemoci, vůči kterým jsou návštěvníci imunní, ale domorodí obyvatelé ne. Kromě rozvoje infrastruktury dochází i k rozvoji nových trendů v cestovním ruchu. Např. trendy, kdy návštěvníci jezdí na lov kulturních trofejí nebo na fotosafari a šamanistické výlety, přičemž mnoho aktérů cestovního ruchu se snaží propagovat marketingovou strategii, která se snaží potenciální zákazníky nalákat na místa, která „budou brzy pryč“.

Vliv, který mají domorodé národy na ochranu přírody je podle jejího názoru nezanedbatelný, jelikož přestože se sami často potýkají s extrémními problémy, ochranu přírody považují za svou posvátnou odpovědnost.

„Domorodé národy vytvářejí nové myšlenky a programy, které chrání kulturu a pokračují ve své roli správců přírody.“ (McLarenová, 1999)

MacCarthyová (2020) se domnívá, že původní národy jsou po celém světě určitým způsobem ovlivněny cestovním ruchem a zapojují se do něj různými způsoby. Samotný charakter procesu zapojení rozlišuje podle různých hledisek. Na jedné straně tak, podle ní, může být cestovní ruch, který bude usnadňovat komunikaci mezi domorodými komunitami a návštěvníky. Zde však vyzdvihuje problém, který souvisí s možností nedostatečné informovanosti domorodých obyvatel, kteří např. nemusí mít přehled o finančních zdrojích, které by jim z cestovního ruchu mohly plynout. Mimo to dokumentuje také případy, kdy je půda, která patřila domorodým obyvatelům, zabrána a prohlášena chráněným územím, či rezervací, a následně je zde vybudována infrastruktura pro návštěvníky a proto už nemohou domorodí obyvatelé s touto půdou disponovat.

Přes tyto všechny události poukazuje na skutečnost, že původní národy si samy vytvářejí jejich vlastní pohled na návštěvníky založený většinou na zkušenostech či vědomostech a dívají se na ně z různých úhlů pohledu. Uvádí, že buď na ně mohou nahlížet jako na příležitosti k hospodářskému rozvoji a kulturnímu vyjádření nebo je mohou vnímat jako narušitele, kteří nectí jejich soukromí a pohlízejí na ně jen jako na turistickou atraktivitu.

3. 4 TRADIČNÍ ZNALOSTI PŮVODNÍCH OBYVATEL

UNESCO (2007) zahrnuje mezi tradiční znalosti inovace a postupy domorodých skupin po celém světě. Domnívá se, že tyto znalosti prošly vývojem na základě zkušeností získávaných po celá staletí a byly přizpůsobeny místnímu prostředí. Uvádí, že jako sdělovací prostředek pro předávání těchto znalostí fungovaly převážně rodiny, kdy byly tyto vědomosti předávány z generace na generaci, většinou ve formě písní, příběhů, folklóru, rituálů, zákonů či technik používaných při hospodaření.

Bruchacová (2014) definuje tradiční znalosti původních obyvatel jako: *“sít znalostí, přesvědčení a tradic, které jsou určeny k zachování vztahů mezi domorodými národy s kulturou a krajinou v průběhu času.”*

Je přesvědčena, že u přírodních národů existují dva způsoby, jak předávat tradiční znalosti a tradice, a to buď formální či neformální cestou, kdy jsou v obou případech přenosy uskutečňovány mezi příbuzenskými skupinami a komunitami skrze sociální interakce, ústní tradice, rituály a mnoha dalšími způsoby. Tyto praktiky popisuje jako širokou škálu činností, které se věnují tradičním, praktickým, ale i duchovním aspektům lidského života. Uvádí, že se jedná především o jejich vyprávění lidských dějin, pozorování vesmíru, stanovení měrného systému a času, techniky hospodaření a lovu či výrobu nástrojů a technologií.

Za komunikační prostředek pro předávání vědomostí a znalostí považuje pravidelná domorodá vystoupení, která mají za úkol vzdělávat. Je přesvědčena, že takové předávání často probíhá ve formě ústních tradic, písní nebo obřadů a je vedeno kvalifikovanými osobami.

Upřesňuje, že v domorodých společnostech existují i osoby, které plní úlohu tzv. strážců. Podle ní jsou tito strážci osoby (např. kmenoví vůdci, lékaři, atp.), které mají hluboké zkušenosti a spojení s významnými místy. Proces, kdy se z člověka stane strážce popisuje jako celoživotní cestu, která začíná většinou již v útlém věku, kdy je dítě vybráno a pečlivě vyučeno tradičním znalostem od starších kmene. Je přesvědčena, že v některých kmenech se může jednat i o rodinnou tradici, kdy úloha strážce přechází mezi generacemi a těmto osobám se dostává značného respektu od ostatních členů kmene, stejně tak jako kmenovým starším.

Podle Luua (2019) je dnes jedním z největších problémů ve spojitosti s tradičními znalostmi to, že nejsou často širokou veřejností pokládány za validní. Podle jeho názoru dochází k tomu, že znalosti, které jsou předávány např. ve formě

příběhů nebo písní, jsou pokládány jen za formu folklóru a není jim přikládána taková váha jako znalostem získaným z vědeckých výzkumů a s náležitou akademickou formou. Domnívá se, že tento jev je způsoben neuváženými předsudky, které zkreslují jakou hodnotu, tradiční znalosti mají.

Přes tuto skutečnost předpokládá, že význam tradičních znalostí stoupá a postupně získává na pozornosti. Zároveň poukazuje na fakt, že veřejnost se postupně učí, jak významnou roli mohou tradiční znalosti hrát v některých oblastech, jako je např. biologická rozmanitost, a s tím i rozrůstající se problém dnešní doby, kterým je úbytek vzácných rostlin i živočichů. Uvádí, že zájem o nativní vědu v poslední době stoupá, a to i u vědců a učenců, kteří dochází k zjištění, že tradiční znalosti se často vyrovnají mnohým vědeckým objevům, a proto také dochází ke snahám začlenit tradiční znalosti do vědeckého procesu.

„Tradiční znalosti často oceňují více nuancovaný, kontextový a holistický pohled na informace z pozorování a myšlení, nikoli pouze kusé experimentování s diskrétními, individuálními součástmi systému.“ (Luu, 2019)

„Učenec z Tewy Gregory Cajete říká o „nativní vědě“, že: ...je to metafora pro širokou škálu kmenových procesů vnímání, myšlení, jednání a „poznávání“, které se vyvinuly prostřednictvím lidské zkušenosti s přírodním světem.“ (Luu, 2019)

Dále poukazuje na skutečnost, že existuje mnoho způsobů, jak vidět svět a domorodé národy si díky shromažďování znalostí a informací vybudovaly jedinečný pohled na svět a na to, jak věci v něm fungují. Doplňuje, že proto, aby tyto znalosti mohly předávat dál, si rozvinuly vlastní jazyky.

Na základě těchto skutečností, usuzuje, že lidé by měli přestat považovat tradiční znalosti jen jako součást folklóru, a nehledět na ně jako na bezcenné, jenom proto, že neodpovídají konvenčním představám o světě.

3. 5 DIKSRIMINACE DOMORODÝCH NÁRODŮ

„Přestože mají odlišné zvyky a kultury, čelí stejné tvrdé realitě: vystěhování ze zemí svých předků, odepření možnosti projevit svou kulturu, fyzické útoky a zacházení jako s občany druhé kategorie.“ (Tryonová, 2022)

Tryonová (2022) se zabývá problémy, které v dnešní době postihují přírodní národy, a jako nejrozšířenější vyzdvihuje především ekonomickou marginalizaci a diskriminaci, kdy z hlediska, právní úpravy jsou často přehlíženi, díky čemuž jsou

zranitelnější vůči násilí a zneužívání. Dokumentuje i určité případy, kdy zastánci práv domorodých kultur jsou zavražďováni a je na nich páčáno násilí, v některých dalších případech jsou jedinci diskriminováni a vystaveni násilí jen kvůli své příslušnosti k domorodým kmenům.

Usuzuje, že zvýšená míra diskriminace je také jedním z hlavních důvodů extrémní chudoby, jelikož přestože domorodí obyvatelé představují přibližně asi pět % z celkové lidské populace, tvoří až 15 % ze všech extrémně chudých lidí. Mimoto upřesňuje, že chudoba se netýká jen finanční stránky věci, ale také i majetkových práv, kdy domorodí obyvatelé obecně trpí vyšší mírou bezzemků.

Jako další problematickou oblast uvádí oblast zdravotnictví a péče, kdy mnoho domorodých obyvatel trpí podvýživou a špatným přístupem ke zdravotnictví, a to více než jiné skupiny. V tomto ohledu vyzdvihuje problém, který se týká skutečnosti, že více než, kdo jiný, jsou pak ohroženy domorodé ženy, které celkově trpí vyšší úmrtností matek, těhotenství mladistvých a obecně je vyšší pravděpodobnost, že budou vystaveny násilí. Podle jejích odhadů ženy z domorodých národů nevyhledávají tak často lékařskou péči ve zdravotnických zařízeních, jelikož se obávají diskriminace a špatného zacházení. Tomu dává za vinu i zvyšující se pravděpodobnost úmrtí při porodu, kdy jako příklad uvádí oblasti Ruska či Panamy, kde je až šestkrát vyšší pravděpodobnost úmrtí žen/matek z domorodých národů než žen z jiných sociálních skupin. Další příklad, který popisuje, je situace u dětí z domorodých etnik, které jsou často vystaveny násilí a zneužívání, nemají přístup ke kvalitnímu vzdělání a dochází i k případům, kdy jsou dívky z domorodých komunit prodávány přes hranice.

PRÁVO NA SEBEURČENÍ

„Všechny národy mají právo na sebeurčení. Na základě tohoto práva svobodně určují své politické postavení a svobodně sledují svůj hospodářský, sociální a kulturní rozvoj“(UNPO, 2017).

Organizace UNPO (2017) označuje pojem sebeurčení, jako právo národa určovat svůj vlastní osud, což v podstatě znamená, že lidé mají možnost si určit svůj politický status a vlastní podobu jak hospodářského, kulturního, tak sociálního rozvoje.

Přestože by právo na sebeurčení mělo platit a být uznáváno pro každého stejně, podle Tryonové (2022) často dochází k odepření tohoto práva domorodým národům.

Podle jejího názoru místo uznání a podpory práv domorodých komunit na sebeurčení, byli často tito lidé vystaveni násilí a žili pod útlakem většinové společnosti.

Jako známý případ uvádí dobu, kdy v Kanadě došlo k odebrání zhruba 150 tisíc dětí, domorodého původu, se snahou je asimilovat. Popisuje, že proces takové asimilace vždy započal umístěním dětí do škol, kde pak nesměly používat svůj jazyk a jakýmkoli způsobem se hlásit ke své kultuře, díky čemuž se očekávalo, že tímto způsobem dojde ke konci existence domorodých národů jako odlišných skupin a jejich začlenění k většinové skupině. Takových případů snah o "převýchovu" lze nalézt mnoho, přesto dokumentuje další podobný, který se stal v Austrálii, kde byly děti umístěny do ústavů, a kde byly nuceny se asimilovat do většinové kultury. Uvádí, že děti, které byly tímto způsobem sebrány rodinám a vystaveny vlivům asimilace, se nazývají "Ukradené generace".

3. 6 KOMODIFIKACE TRADIC PŮVODNÍCH OBYVATEL

„Komodifikace znamená přeměnu něčeho na produkt pro komerční účely, předmět, který se má koupit a prodat na trhu“ (La Salleová, 2014).

La Salleová (2014) se domnívá, že nehmotné kulturní dědictví je často používáno pro komerční účely, ať už ve formě využívání značek, log či začlenění do názvů firem. Poukazuje na skutečnost, že to není jen nehmotné, ale i hmotné dědictví, které může podléhat komodifikaci. Jako příklad uvádí např. umělecká díla, která mají být využita ke komerčnímu prodeji.

Upřesňuje, že na prodej těchto forem dědictví existují specializované trhy se starověkými artefakty a starožitnostmi, které jsou však přísně regulovány národními a mezinárodními předpisy, které mají za cíl zabránit nelegálnímu šíření těchto forem kulturního dědictví.

Přestože se může z určitého pohledu taková komodifikace a využívání kulturního dědictví jevit jako podstatně lukrativní, dokumentuje i případy, kdy v důsledku může dojít k nežádoucí pozornosti ze strany médií či práva a z pohledu domorodých národů to pak může působit jako zneužití a urážka jejich dědictví, který může být doprovázen pocitem ztráty dědictví.

Jako antonymum ke komodifikaci uvádí pojem kulturního sdílení, které může poskytovat výhody všem účastněným stranám (ne jenom jedné jako u komodifikace), jako např. vytváření nových forem umění. Upřesňuje ale, že takové sdílení je možné

jen za předpokladu, že kulturní dědictví bude využito se souhlasem anebo za kontroly pověřené osoby a jedinou možností, jak se pak vyhnout zneužití kulturního dědictví je podle jejího názoru budování vztahů se zdrojovými komunitami. V komunikaci vidí jediný možný způsob, jelikož každá komunita může mít různý smysl pro to, co je vhodné a co ne.

3.7 OCHRANA PRÁV PŮVODNÍCH OBYVATEL

Přestože byla práva domorodých národů dlouhou dobu přehlížena, v posledních letech je problematika jejich práv častým tématem debat. Níže jsou jako příklad uvedeny tři dokumenty, které hrají velkou roli v ochraně práv domorodých národů.

DEKLARACE OSN O PRÁVECH PŮVODNÍCH OBYVATEL

OSN (2007) uvádí, že v roce 2007 byla přijata většinou Valného shromáždění deklarace OSN o právech původních obyvatel (UNDRIP). Upřesňuje, že v dnešní době je tato deklarace jedním z nejobsáhlejších nástrojů mezinárodní politiky pro práva původních obyvatel. Zároveň poukazuje na fakt, že tato deklarace má jasný cíl: *„Stanovuje univerzální rámec minimálních norem pro přežití, důstojnost a blahobyt původních obyvatel světa a rozpracovává stávající normy lidských práv a základní svobody, jak se vztahují na konkrétní situaci původních obyvatel“.*

AMERICKÁ DEKLARACE O PRÁVECH PŮVODNÍCH OBYVATEL

Dalším dokumentem, který se zabývá ochranou práv původních národů, je Americká deklarace o právech původních obyvatel. Ta byla podle Indian Law Resource Center (2021) přijata po 30 letech vyjednávání organizací amerických států, která sdružuje 35 členských zemí Ameriky, včetně Spojených Států.

Podle uvedeného zdroje tato deklarace ustanovuje: *“právo na sebeurčení, právo na vzdělání, zdraví, samosprávu, kulturu, půdu, území a přírodní zdroje a zahrnuje ustanovení, která se zabývají konkrétní situací původních obyvatel v Americe, včetně ochrany pro ty, kteří žijí v dobrovolné izolaci a osoby postižené vnitřním ozbrojeným konfliktem státu. Článek VII Deklarace se zabývá rovností pohlaví a obsahuje závazek, že státy přijmou nezbytná opatření ve spojení s původními obyvateli, aby zabránily a vymýtily všechny formy násilí a diskriminace, zejména vůči domorodým ženám a dětem.“*

Tato Americká deklaráce by měla v budoucnu sloužit jako nástroj meziamerické politiky pro ochranu práv původních obyvatel, který bude využívat meziamerická komise pro lidská práva a meziamerický soud pro lidská práva (Indian Law Resource Center, 2021).

ÚMLUVA ILO

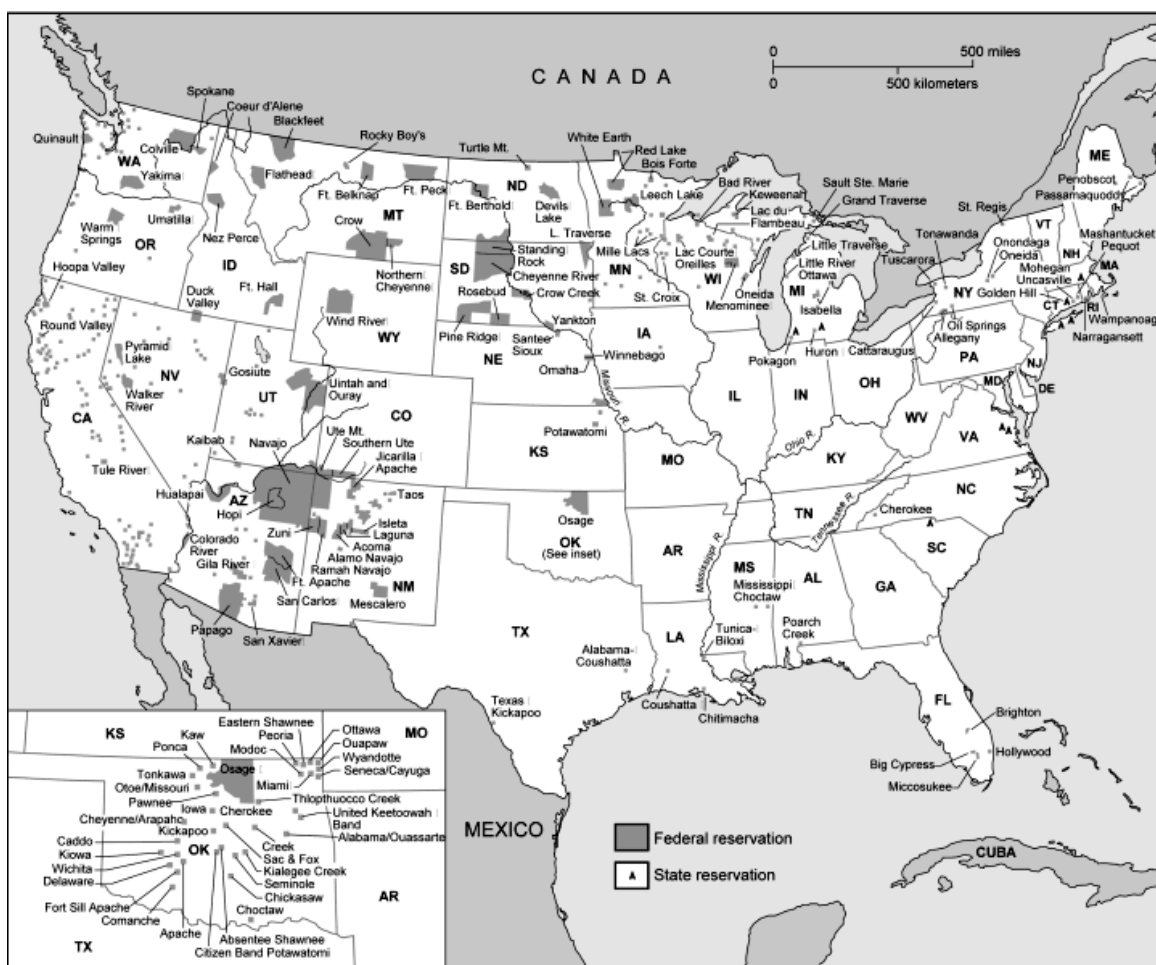
ILO (1989) vyzdvihuje význam účasti úmluvy ILO o domorodých a kmenových lidech, která byla vydána roku 1986 v ochraně práv domorodých obyvatel. Uvádí, že tato úmluva obsahuje konkrétní ustanovení o sociální ochraně a měla by zajistit, že vlády zemí učiní vše, co mohou, aby zamezily jakékoli formě diskriminace mezi pracovníky, kteří se svým původem řadí k domorodým národům a ostatními pracovníky. Upozorňuje, že tato rovnost by se měla týkat především bezpečnosti a ochrany při práci, poskytnutí stejných dávek sociálního zabezpečení a poskytnutí lékařské a sociální pomoci. Dále upřesňuje, že samotné kroky, které by byly v rámci tohoto procesu rovnosti uskutečněny, by měly být konzultovány se zúčastněnými stranami, aby tak nedošlo k jejich vyloučení z rozhodovacího procesu o problematice, která se jich přímo týká.

4. PŘÍPADOVÁ STUDIE REZERVACE QUALLA BOUNDARY

4.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

Paulsová (2019) za rezervaci považuje území, které bylo vyčleněno vládou určité země, pro využití domorodých národů. Upřesňuje, že taková území byla vytvořena nejčastěji na základě dohod nebo koloniálních dekretů.

Doplňuje také, že na počátku nového století existovaly indiánské rezervace již na všech kontinentech s výjimkou Antarktidy, ty největší se však rozkládaly na území Austrálie, Kanady a Spojených Států (viz obrázek č. 1).

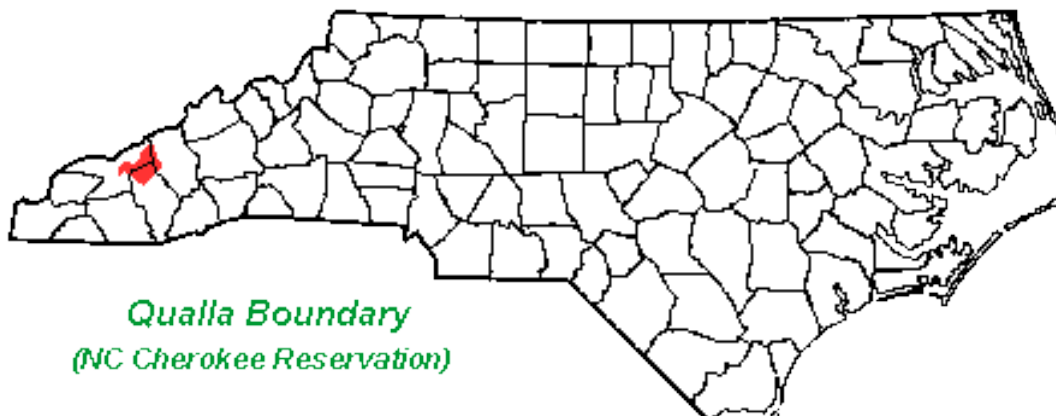

Obrázek č. 1 Umístění indiánských rezervací v USA

Zdroj: Sandbox Networks Inc. (2017)

4. 1.1 VYMEZENÍ ÚZEMÍ

Rezervace Qualla Boundary je území spadající pod správu východní odnože kmene Cherokee (EBCI). Většina území se nachází na rozmezí pěti okresů na západě Severní Karolíny ve Spojených Státech, kterými jsou Swain, Haywood, Graham, Jakson a Macon (NCGenWeb Project Inc., 2021) (viz obrázek č. 2).

Obrázek č. 2 Rezervace Qualla Boundary vyznačená na mapě Severní Karolíny
Zdroj: NCGenWeb Project Inc. (2021)

4. 1.2 OSÍDLENÍ PŮVODNÍMI OBYVATELI

Hill (2006) uvádí, že Qualla Boundary je oficiální, státem uznanou, rezervací spadající pod správu východní odnože kmene Cherokee (EBCI) a zároveň je domovem mnohých z nich. Upřesňuje, že rezervace má pevně vytyčené hranice, které byly zaznamenány již v roce 1876, a které ohraničují území o velikosti 57 tisíc akrů.

Mimo jiné se zabývá i obdobím, kdy byla formována původní rezervace, a kdy toto území nespadlo a ani nemohlo spadat pod správu národa Cherokee, a to především z legislativních hledisek, která zabraňovala původním obyvatelům ve vlastnictví půdy. Upřesňuje tak, že díky těmto omezením byly pozemky v oblasti kolem řeky Oconaluftee a Soco Creek odkoupeny Williamem Hollandem Thomasem, který tak učinil v zastoupení Čeroků v polovině 19. století. Tento čin podle něj následoval po nechvalně známém násilném přesídlení Čeroků, který je dnes znám jako Stezka Slz.

Uvádí, že možnost vlastnit půdu původními obyvateli přišla až v polovině šedesátých let 19. století, kdy vláda Spojených států přiznala původním národům jejich práva na vlastnictví půdy, přesto byla Qualla Boundary uznána jako rezervace pod správou kmene, bez dohledu a práv federální vlády, až o dekádu později.

4. 1.3 PŘÍRODNĚ-HISTORICKÝ CHARAKTER OBLASTI

Dykemanová (2020) popisuje, že západ Severní Karolíny, kde se nachází i rezervace Qualla Boundary, je z geologického hlediska součástí Apalačského pohoří, které je jedním z nejstarších pohoří na Zemi. Domnívá se, že vzniklo silnými podzemskými otřesy a postupným působením vody došlo k jejich modelaci. Rozděluje ho do tří fyziografických oblastí, podle jejich výskytu - jedná se o severní, střední a jižní oblast, přičemž Severní Karolína s mnoha dalšími regiony spadá do jižní oblasti.

Podle jejího názoru měly velký vliv na formování vzhledu pohoří ledovce, které nad Severní Amerikou stékaly a vytvářely ledové příkrovy. Dokumentuje, že se vytvářely i pohyblivé ledovcové kry, které se valily přes severní oblast a nutily místní faunu a flóru k postupu do jižní oblasti, a díky tomu se z jižní oblasti stala úrodná země, hojná zvěře a rostlin. Domnívá se, že až s dalším postupným táním ledovců se fauna a flóra začala vracet zpět do severnějších oblastí, i tak je prý stále možné nalézt v jižní oblasti druhy rostlin, které svým původem patří do severní oblasti, a to především ve vysokých polohách, jako např. v Národním parku Great Smoky Mountains.

Vocci a Templeton (2006) popisují tu část Apalačského pohoří, která se nachází v Severní Karolíně jako více než rozmanitou. Poukazují na fakt, že jen na území západu Severní Karolíny se nachází 43 vrcholů, které svou výškou přesahují 6 tisíc stop, přičemž jako nejvyšší uvádí Mount Mitchell s výškou 6 684 stop. Dodávají, že kromě vrcholů je místní země bohatá i na nerostné bohatství, např. slídu, živec či další nerostné suroviny, které se zde těží.

Butler a Simpson (2006) označují západ Severní Karolíny jako horskou oblast. Vymezují ji od náhorní plošiny Piedmontu podél Blue Ridge až k pohoří Unaka. Domnívají se, že tato oblast byla převážně osídlována indiánskými kmeny, hlavně však kmenem Čerokiů v 19. století, kteří v této oblasti následně vytvořili i svou rezervaci Qualla Boundary. Podle nich byla kromě původních obyvatel horská oblast osídlena i evropskými kolonizátory v průběhu 18. století, a mimo to se stala i

předmětem zkoumání mnoha vědců díky své jedinečné flóře a fauně. Místní přírodu popisují jako oblast bohatou na horské vrcholky a nerostné bohatství. Podle nich jsou některé produkty, které se zde těží, známé po celém světě. Jako příklady uvádějí především smrkové borovice nebo ultra čistý křemen, který se používá v počítačovém inženýrství. Mimo to konstatují, že se místní obyvatelé zapojují i do odvětví jako jsou např. lesnictví, hornictví, zemědělství nebo i cestovní ruch.

4. 2 KMEN CHEROKEE

Podle Weiserové (2020a) je kmen Cherokee, který je považován za jeden z pěti původních civilizovaných kmenů, jedním z kmenů sídlící svým centrem v oblasti Severní Karolíny ve Spojených Státech Amerických. Domnívá se, že právě tento kmen byl prvním, kdo se podílel na osídlení oblastí v dnešních jihovýchodních Spojených Státech.

Dále se zmiňuje i o původním jménu, které Čerokiové používali pro označení svého lidu, a to bylo Aniyunwia, což v překladu znamená "hlavní lidé". Uvádí, že kromě svého jména si vytvořili také svůj jazyk, který používali, a dodnes byl zachován, a který patřil do skupiny irokezských jazyků.

Odhaduje, že na počátku nového tisíciletí žilo přibližně 450 tisíc lidí, kteří se hlásili ke svému kmenovému původu, jazykem Čerokiů pak mluví přibližně 12-22 tisíc lidí. Dodává, že díky těmto počtům se z kmene Cherokee stal jeden z největších kmenů ve Spojených státech.

4. 2.1 HISTORIE KMENE A ROZDĚLENÍ NA VÝCHODNÍ A ZÁPADNÍ ODNOŽ

Weiserová (2020a) je přesvědčena, že prapůvodní kultura Čerokiů byla orientována především na zemědělství, kdy z potravin pěstovali především fazole, kukuřici či slunečnice a tabák. Uvádí, že kromě zemědělství se zabývali také lovem, pro který si vytvořili vlastní systém, a k tomu i adekvátní nástroje, mimo jiné např. dlouhé foukací pistole, háky a vlasce či oštěpy.

Domnívá se, že postupem času se tato původní společnost rozdělila do sedmi klanů, které žili v četných vesnicích. Upřesňuje, že se tyto vesnice nacházely v oblastech podél úrodných řek a obyvatelé je opouštěli jen zřídka, nemigrovali. Jako hlavní zdroj obživy místních uvádí převážně ruční práce, především pak výrobu proutěných košíků nebo keramických výrobků.

Jako významný milník v historii této původní společnosti popisuje období prvního kontaktu s kolonizátory, který proběhl v roce 1540, kdy se Čerokiové poprvé setkali se španělským průzkumníkem Hernandem de Soto. Toto setkání považuje za prvotní počátek neustálého koloběhu střetů mezi kmenem a kolonizátory, nepřátelského chování a konfliktů.

Procházka (2007) usuzuje, že kolonizace měla razantní dopad na život domorodých obyvatel a přístup k nim se lišil podle oblastí, náboženství a národností lidí, kteří dané území kolonizovali. Dokumentuje, že v oblasti kolonizované převážně katolíky docházelo k dobývání a vraždění domorodých obyvatel a snahám obrátit místní obyvatele na jejich víru. Jako další příklad uvádí jednání v oblastech kolonizovaných převážně protestanty, kdy byli domorodí obyvatelé respektováni a vzkvétal zde obchod mezi nimi a protestantskými obchodníky.

O těchto problémech se zmiňuje i Weiserová (2020a). Podle ní trvaly spory po dlouhá období. Jako moment chvilkové naděje popisuje rok 1791, kdy byla podepsána smlouva mezi Čerokíemi a Spojenými státy, a kdy právě tímto aktem měl být zajištěn stabilní mír, přesto však díky této smlouvě byla část území Čeroků předána do pravomoci Spojeným státům.

I přestože se Čerokiové stále snažili o dobré vztahy s kolonizátory, předpokládá, že zažívali neustálé nepřátelství ze strany ostatních sociálních skupin. Jako příklad uvádí mimo jiné období funkce prezidenta T. Jeffersona, kdy byla domorodým národům přikázána asimilace. Poukazuje na skutečnost, že podle nových pravidel měli Čerokiové vytvořit společenství, které zůstane na jednom místě, přerozdělí půdu na soukromé vlastnictví a přijme demokracii. Přestože se podle ní Čerokiové těmto pravidlům podvolili a přizpůsobili, i tak se nevyhnuli dalším restrikcím, kdy např. ve 20. letech 19. století byla vláda Čeroků zrušena, a země, která jim patřila, byla zabavena,

Tyto restrikce pokračovaly až do období 30. let. 19 stol., kdy, jak dále popisuje, došlo k jednomu z nejtragičtějších milníků v historii Čeroků, kterým bylo násilné vyhnání z jejich domova, a dnes je tato událost známá jako "Stezka Slz". Uvádí, že během tohoto násilného přesunu zahynulo na 4 tisíce osob, a to buď na následky nemocí, hladu či pod útoky banditů. Tato událost se později stala jedním z hlavních témat dramatu *Unto these Hills*. Dále upřesňuje, že část z těchto putujících se

následně usadila v oblasti Severní Karolíny, kde založila i svou rezervaci (Qualla Boundary) a dnes je známá jako východní odnož kmene Cherokee (EBCI).

4. 2.2 KULTURA A TRADICE KMENE

Přes veškerou asimilaci, ke které v průběhu historie došlo, si Čerokiové zachovali až do dnešních dní jedinečnou kulturu s bohatými tradicemi.

Duncanová (2003) rozlišuje kulturu Čerokiů do různých forem. Uvádí, že nejčastěji je projevována prostřednictvím tance, vyprávění příběhů, jejich tradičním uměním, životním stylem nebo hudbou. Mezi těmito projevy kultury vyzdvihuje princip rovnováhy a harmonie, který je nejzásadnějším principem, který Čerokiové uznávají. Upřesňuje, že rovnováha pro ně znamená zodpovědnost, a to nejen za sebe, ale i své činy a hledání harmonie pak nejen v sobě, ale i ve své rodině a celém světě.

Za další významný projev umění považuje hudbu, která zaujímá zvláštní postavení v jejich kultuře. Domnívá se, že hudba neměla sloužit jen k pobavení, ale zastávala mnoho důležitých funkcí, byla využívána např. při vítání návštěvníků, při námluvách a důležitých obřadech nebo klasicky i k tanci. Uvádí, že jejich hudba prošla během historie vývojem, který se týkal nejen samotných používaných hudebních nástrojů, ale i stylu hudby. Jako příklad popisuje období šíření křesťanství, kdy došlo k ovlivnění křesťanskými písněmi.

Zmiňuje, že dnešní potomci Čerokiů stále pokračují a navazují ve zpěvu starých a posvátných písní a dodržování tradic charakteristických pro jejich kmen. Dodává, že pořádají i svátky a festivaly zaměřené převážně na hudbu i tanec, kdy za jeden z nejvýznamnějších považuje jejich výroční *pow wow* (viz obrázek č. 3), které praktikují i jiné kmeny, i když s tematikou jim vlastní.

Obrázek č. 3 Účastnice výročního pow-wow

Zdroj: EBCI (2020)

Ústní tradice

Už od pradávna byla ústní tradice nejpoužívanějším způsobem, jak předat dál nejen historii kmene, ale také příběhy, legendy a mýty (Duncanová, 2003).

Duncanová (2003) je přesvědčena, že tato tradice vyprávění se zachovala i dodnes. Domnívá se, že většina těchto ústních tradic přechází od starších kmene k potomkům, někteří je však předávají dál po celé zemi. Uvádí, že přenesené příběhy si stále zachovávají podobu lidových pohádek. Podle jejího názoru je hlavním cíle těchto příběhů připomenout, co ve skutečnosti znamená být příslušníkem kmene Cherokee, kdy prostřednictvím různých dobrodružství by měl posluchač dojít k přesvědčení a poučení o rovnováze, která je hlavním principem kultury Čeroků. Vedle tohoto principu vyzdvihuje i další vlastnosti, které by měly zdobit každého Čerokíe, a to především nemyslet jen na sebe, ale také na ostatní, respektovat starší, zemi a také sebe nebo také nikdy se nechlubit.

Kromě poučných příběhů si Čerokiové vypráví i legendy a mýty. Velmi oblíbenou legendou je např. legenda o stvoření světa (Weiser-Alexander, 2021). Ta popisuje zemi jako obrovský ostrov, který pluje na hladině moře. Země byla stvořena se čtyřmi šňůrami zakotvenými v rozích. Podle pověsti, až se tyto šňůry opotřebují, tak prasknou a země se ponoří zpět do moře a veškerý život zanikne.

Dalším oblíbeným mýtem, který sloužil k poučení, byl podle Weiserové (2020b) příběh o dvou vlčích. Podle tohoto příběhu uvnitř každého člověka žijí dva vlci, kteří spolu soupeří o nadvládu nad člověkem. První vlk je zobrazením všech dobrých vlastností, kterými člověk oplývá. Jsou jimi láska, naděje, pokora, laskavost a mnoho dalších. Zato druhý vlk je pravým opakem, a pro něj jsou charakteristické vlastnosti jako např. hněv, závist, zloba nebo smutek. Poučení, které plyne z tohoto příběhu, se nachází v jeho rozuzlení. Tedy který vlk nakonec vyhraje? Odpověď je snadná. Ten, kterého člověk krmí.

Mýtů, legend a příběhů existuje nepřeborné množství. Možná právě díky své rozmanitosti se těší v kultuře Cherokee takové oblibě.

4. 2.3 VÝCHODNÍ ODNOŽ KMENE

Saunookeová (2004) uvádí, že federální vláda USA dnes rozlišuje dvě skupiny kmene Cherokee, které jsou federálně uznané. Těmi jsou západní a východní odnož. Dokumentuje, že členové východní odnože žijí převážně ve městech Cherokee a Snow Bird ve státě Severní Karolína, přesto se však vyskytují i po celém světě. Odhaduje, že tato východní skupina je tvořena přibližně 13 tisíci členy.

Weiserová (2020a) usuzuje, že tradiční znalosti a způsoby Čerokiů jsou nejvíce patrné ve východních územích, především v oblasti rezervace Qualla Boundary. Podle ní jsou východní Čerokiové známí díky svému umění košíkářství, které je považováno za srovnatelné, ne-li lepší, než jaké bylo v dřívějších dobách (viz obrázek č. 4).

Obrázek č. 4 Ukázka košíkářského umění EBCI

Zdroj: EBCI (2020)

4. 2.3.1 EBCI A CESTOVNÍ RUCH

Podle Duncanové (2003) se vazby na cestovní ruch začaly vytvářet již na počátku 20. století, kdy se cestovní ruch stal součástí ekonomického rozvoje. Jako nejvýznamnější oblast Čerokiů v Severní Karolíně považuje stejnojmenné město Cherokee, které se nachází v blízkosti národního parku Great Smoky Mountains a zároveň u Blue Ridge Parkway. Podle jejího odhadu je toto město každoročně navštíveno přibližně deseti miliony návštěvníky.

Denson (2010) se domnívá, že podporou pro rozvoj cestovního ruchu v oblasti rezervace východních Čerokiů (Qualla Boundary) bylo také vytvoření Národního parku Great Smoky Mountains, který se nachází v blízkosti rezervace. Podle jeho názoru právě díky své poloze byla rezervace často navštěvována návštěvníky národního parku. Uvádí, že tyto události neušly pozornosti a vcelku v brzké době začaly být vytvářeny návrhy na využití momentální situace v naději, že by cestovní ruch mohl pomoci ke zvýšení životní úrovně místních. Popisuje, že tento proces tvorby plánů a nápadů na rozvoj cestovního ruchu byl přerušen v období 2. světové války, kdy došlo, stejně jako ve většině světa, k poklesu cestovního ruchu, který ale netrval dlouho a po válce se postupně cestovní ruch znovu rozvinul a silněji než dříve. V návaznosti na tuto skutečnost dokumentuje narůstající potřebu nových atrakcí. Uvádí, že z těchto důvodů vznikaly první snahy o regulaci cestovního ruchu, a proto byla vytvořena skupina obchodních vůdců, kteří dali vzniknout Čerokízské historické asociaci (CHA). Upřesňuje, že ta měla za úkol vytvořit nové atrakce pro návštěvníky, které by vycházely z kultury Čerokiů. Podle jeho názoru v průběhu její existence vyvstalo několik, z pohledu cestovního ruchu významných, projektů. Přičemž jako nejvýznamnější vyzdvihuje především dramatické představení "Unto these Hills", které zobrazuje historii kmene, především pak rok 1838 a Stezku Slz (viz obrázek č. 5), vybudování indiánské vesnice Oconaluftee, která představuje tradiční život Čerokiů a jejich jedinečné tradice a znalosti nebo přetvoření a znovuotevření města Cherokee.

Obrázek č. 5 Ukázka z dramatu *Unto these Hills*

Zdroj: Bennett (2004)

Události 20. století, položily základ pro rozvoj cestovního ruchu v oblasti rezervace Qualla. Dnes je cestovní ruch nedílnou součástí nejen ekonomiky kmene, ale i životů tamních obyvatel.

Saunookeová (2004) popisuje vztah, který dnes kmen má s cestovním ruchem jako určitou formu soužití, která funguje na základě kompromisů obou zúčastněných stran. Tyto dvě strany popisuje jako dvě stejně silné síly, proto nemusí být takové soužití vždy komfortní, přesto však funguje a stále se rozvíjí.

Velký problém, který podle jejího názoru nastává, je skutečnost, že pro členy kmene může být obtížné (převážně díky cestovnímu ruchu) překonat stereotypizaci „amerických indiánů“, jelikož: *„kmen se musí začlenit do již vžitého „amerického“ způsobu myšlení, aby mohl přežít, což často ovlivňuje jejich tradiční kmenový život a odráží se v jejich postoji k jejich tradiční kultuře“.*

Dále se domnívá, že si Čerokiové, při svém přístupu k cestovnímu ruchu, mohou rozhodovat mezi dvěma hledisky a to buď, zda se na cestovní ruch dívají, jako na možnost ekonomického růstu a prostředek finančních zdrojů, či jako na prostředek k vykořisťování jejich kultury.

Ve svém životě se Čerokiové často setkávají s potřebou asimilace především ze strany občanů Spojených Států. Saunookeová (2004) se domnívá, že dnešní obyvatelé USA čím dál tím častěji snaží obracet ke své historii a hledat zde své prapůvodní

kořeny a příběhy, které by je pojily k zemi, ve které žijí. Tento proces hledání svých kořenů a propojení se Zemí popisuje jako: „*činnost, kdy se američtí obyvatelé snaží ztotožňovat s původními obyvateli a v jejich příbězích a historii hledají tu vlastní.*“

Proto se podle jejího názoru často setkáváme s jevem, kdy mnoho amerických občanů deklaruje svou příslušnost k původním obyvatelům prostřednictvím vzdáleného příbuzného, kterým je často prababička, která navíc byla princeznou Cherokee, atp. Přesto poukazuje na skutečnost, že jen málo z nich může odvozovat svůj původ od kmene Cherokee. Upozorňuje však na situaci, kdy se i samotný kmen tomuto jevu z části přizpůsobil a rozhodl se participovat v těchto příbězích a vytvořit příběh, který zapojí americké občany do jejich kultury. Upřesňuje však, že tento krok byl ale pouze krokem ekonomickým, z pohledu asimilace indiánů do nové kultury je na tento pokus o začlenění nahlíženo, jako na nežádoucí. Domnívá se, že v momentě, kdy by byla tradiční kultura Čerokiů skutečně ztotožněna s příběhy a ideály amerických občanů, stala by se z pohledu cestovního ruchu v podstatě bezcenná, jelikož by ztratila svou originalitu.

Kromě tradic a kultury je také častým jevem využívání samotného jména Cherokee. V poslední době byl sledovanou událostí případ zneužití jména Čerokiů od automobilové značky Jeep, která tak neoprávněně pojmenovala typ vozu (Whiteová, 2021).

Kromě výše zmíněných, a i dalších negativ přináší cestovní ruch i svá pozitiva. Mimo ekonomický přínos, kdy příjmy generované z cestovního ruchu často slouží pro další rozvoj aktivit kmene, existují i jiné skutečnosti, které podporují rozvoj a udržování cestovního ruchu.

Saunokeová (2004) uvádí, že cestovní ruch přináší to pozitivum, že zachovává kulturu Čerokiů v nezměněném stavu, i když z pohledu Čerokiů se však tato skutečnost může jevit jako problém, který zabraňuje dalším stádiím rozvoje, např. v infrastruktuře, při přestavbách budov apod. Je přesvědčena, že když návštěvníci navštíví Čerokii, očekávají, že uvidí něco originálního, starobylé svědectví jejich kultury v moderní době. Proto si myslí, že pokud by došlo k moderním změnám, např. přestavbám starých budov a chatrčí na nové, moderní, neměli by návštěvníci důvod je navštěvovat, protože mnoho jiných moderních domů by mohli vidět i jinde. Takové změny by podle ní mohly vést ke ztrátě návštěvníků a bez nich by Čerokiové přišli o příjmy z cestovního ruchu a došlo by ke ztrátě mnoha pracovních pozic. Podle

dostupných dat bylo v průběhu posledních deseti let téměř 30 % členů EBCI zaměstnáno právě v cestovním ruchu v rezervaci Qualla (Department of Commerce 2018). Z tohoto důvodu musí být rezervace a všechny atraktivity, které Čerokiové vytvořili udržovány ve stále stejném duchu, tím je jejich původní kultura zachována, i když za cenu dalšího rozvoje.

4. 2.3.2 VYBRANÉ ATRAKTIVITY V OBLASTI REZERVACE QUALLA BOUNDARY

V oblasti cestovního ruchu byly rozvinuty atraktivity opírající se o bohatou historii a kulturu Čerokiů. Teamem Department of Commerce (2018) byly vybrány ty atraktivity, které jsou v cestovním ruchu nejžádanější (viz tabulka č. 2).

Oconaluftee	indiánská vesnice, postavena na základě původní vesnice, která v rezervaci stála v 18. století, hlavními lákadly jsou především řemeslníci, kteří provozují své tradiční znalosti a místní průvodci, kteří zde prezentují historii kmene
Muzeum Cherokee	nezisková organizace, která zprostředkovává návštěvníkům poznání historie a kultury kmene, prostřednictvím rozsáhlých sbírek artefaktů a pořádáním vzdělávacích programů
Drama Unto these Hills	dramatické představení, které reprezentuje divákům významné milníky historie kmene Cherokee
Kasino Harrah's	multifunkční podnik, který nabízí široké spektrum zábavy a her

Tabulka č. 2 Hlavní atraktivity EBCI na území rezervace Qualla Boundary

Zdroj: Department of commerce (2018), (2022)

Kromě těchto atraktivit také dále uvádí např. pohřebiště, artefakty, ukázky tradičních řemesel a umění,...

OCONALUFTEE

Indiánská vesnice Oconaluftee, která byla postavena podle vzoru původní vesnice z 18. století, je jednou z nejnavštěvovanějších atraktivit pod správou Čerokiů (Department of Commerce, 2018).

Holland (2006) datuje první myšlenku Čerokízké historické asociace na obnovu indiánské vesnice do 50. let 20. století, kdy jako místo vybudování nové vesnice byly vybrány zalesněné části rezervace nedaleko Mountainside Theatre, kde se každoročně také odehrává dramatické představení Unto these Hills. Také se domnívá, že na výstavbě nové vesnice se podílelo mnoho významných archeologů a antropologů v oblasti.

Upřesňuje, že svého otevření se Oconaluftee dočkala již v roce 1952. Podle jeho názoru měla v této době celá vesnice sloužit jako obraz života Čerokiů v 18. století, tedy v dobách původní vesnice, což znamenalo tradiční oblečení, rituály a ukázky tradičních řemesel a mimo to byly postaveny i repliky některých významných budov z 18. století.

Dále dodává, že přestože si svůj vzhled a charakter zachovala do dnešní doby (např. místní průvodci zde provádí návštěvníky v tradičním oblečení), prošla během své existence i úpravami, kdy např. během 2. poloviny 20. století byla vesnice rozšířena a doplněna o botanickou zahradu a naučnou stezku.

Podle jeho odhadu bylo na počátku milénia město navštíveno přibližně šesti miliony návštěvníky, přičemž křivka návštěvnosti podle jeho odhadů stále stoupá.

MUZEUM CHEROKEE

Anderson (2006) deklaruje založení muzea Cherokee v polovině 20. století, kdy byla jeho expozice umístěna na východní hranici rezervace Qualla. Původní expozice sestávala pouze z několika artefaktů, které byly věnovány místním obchodníkem, přičemž nové rozšíření expozice dokumentuje jako postupné během 20. století, a to převážně díky příspěvkům nejen nadšených sběratelů, ale i samotnými členy kmene.

Jak dále uvádí, následkem vypuknutí požárů a následného odkoupení muzea a celé sbírky Čerokízkou historickou asociací (CHA), byla expozice přemístěna do budovy patřící CHA, přičemž svou vlastní budovu muzeum otevřelo až v 70. letech 20. století a stalo se tak po dekadách usilovné práce a získávání finančních zdrojů.

Podle něj je dnešní muzeum výsledkem další přestavby a rozšíření z roku 1998 a jedná se o jedno z nejmodernějších zařízení svého typu ve Spojených Státech (viz obrázek č. 6). Uvádí, že vedle největší expozice artefaktů z kultury Čerokiů se muzeum snaží o moderní přístup. Poukazuje, že k tomu využívá nové technologie, jako např. audiovizuální exponáty, které převážně zobrazují mýty a příběhy kmene Cherokee, jako jednotného kmene až do historického období Stezky Slz, a následný samostatný vývoj východní odnože kmene (Anderson, 2006).

Obrázek č. 6 Muzeum Cherokee

Zdroj: Bowker (2009)

HARRAH'S KASINO

Podle Johnsona a spol. (2011) původní plány na otevření kasina probíhaly již v 90. letech, kdy následně v roce 1995 bylo otevřeno první kasino, to však dlouho nevydrželo a bylo uzavřeno. Uvádějí, že kasino Harrah's bylo otevřeno již v roce 2000 a stále se rozvíjí. Jeho rozvoj popisují od dob jeho otevření, kdy začínalo, jako pouhá herna binga a následně se postupem času rozrostlo a rozšířilo své pole působnosti. Podle jejich slov se dnes jedná o firmu, která nabízí široké spektrum zábavy nejen ve formě hazardních her (viz obrázek č. 7). Zároveň jsou přesvědčeni, že se jedná o největší atrakci, vlastněnou soukromými osobami v oblasti státu Severní Karolíny.

Dále upřesňují, že kasino Harrah's dnes patří k nejnavštěvovanějším atraktivitám vytvořeným Čerokíemi a v oblasti ekonomiky kmene hraje velmi důležitou roli. Herní průmysl pokládají za jeden ze stěžejních pilířů Čerokízské ekonomiky, jelikož generuje hlavní příjmy kmene a zároveň hraje důležitou roli v oblasti motivace návštěvnosti. Podle jejich názoru je herní průmysl v oblasti rezervace stěžejním pro rozvoj cestovního ruchu a společně tvoří nerozlučný celek, jelikož jsou tyto oblasti na sobě navzájem závislé. Předpokládají, že existuje souvislost mezi nárůstem cestovního ruchu v oblasti a vytvořením a rozvojem herního průmyslu (viz tabulka č. 3). Dále se domnívají, že bez herního průmyslu by jak kasino, tak celý region utrpěl značné ztráty, a to i z pohledu cestovního ruchu.

ROK	POČET NÁVŠTĚVNÍKŮ
1998	3,107,197
2000	3,491,093
2002	3,344,314
2004	3,498,146
2006	3,599,428
2008	3,543,915
2010	3,605,000

Tabulka č. 3 Počet návštěvníků kasina v rozmezí let 1998-2010

Zdroj: Johnson a spol. (2011)

Obrázek č. 10 Harrah's kasino

Zdroj: Avalon (2019)

4. 2.3.3 VLIV CESTOVNÍHO RUCHU NA EKONOMIKU EBCI

Team Department of Commerce (2018) uvádí, že v oblasti rezervace Qualla Boundary existují tři základní segmenty, které zásadním způsobem ovlivňují ekonomiku kmene. Jsou jimi cestovní ruch, herní průmysl a veřejný sektor (viz tabulka č. 4).

VEŘEJNÝ SEKTOR	37 %
CESTOVNÍ RUCH A HERNÍ PRŮMYSL	30 %
OSTATNÍ	33 %

Tabulka č. 4 Zaměstnanost v oblasti Qualla Boundary v roce 2018

Zdroj: Department of commerce (2018), (2022)

Podle údajů zveřejněných Teamem Department of commerce (2018) bylo v roce 2014 35 % příslušníků EBCI zaměstnáno ve veřejném sektoru, většinou v oblasti školství, zdravotnictví či veřejné správě. Dále upřesňuje, že druhým největším zaměstnavatelem byly podniky v oblasti cestovního ruchu a herního průmyslu, které

poskytovaly zaměstnání až 30 % příslušníků kmene v oblasti rezervace a následně pak v ostatních pracovních sférách bylo zaměstnáno 30 % členů kmene.

Uvádí, že cestovní ruch je jedním ze základních pilířů ekonomiky kmene Cherokee a spolu s herním průmyslem generuje větší zisky než jakékoli jiné ekonomické sféry v oblasti rezervace, přičemž je zároveň jedním z největších zaměstnavatelů v rezervaci. Situaci v cestovním ruchu přehledně zobrazil pomocí SWOT analýzy (viz tabulka č. 5). Nutné je však upozornit, že tato SWOT analýza není zpracována důsledně a to především v tom pohledu, že mezi silnými a slabými stránkami se ne vždy vyskytují faktory, které lze ovlivnit, a mezi příležitostmi a hrozbami faktory, které naopak nelze ovlivnit.

Z tohoto pohledu se může zdát, že Čerokiové z cestovního ruchu celkově profitují. Přesto Smithová (1982) upozorňuje na problém, který může nastat v momentě, kdy vznikají také atraktivity, které nespádají pod správu Čerokiů, ale jen se jeví jako jimi vytvořené, ale nejsou v jejich vlastnictví. Takové podniky jsou podle ní ve vlastnictví nepůvodního obyvatelstva, a tudíž veškeré zisky vygenerované v těchto podnicích z cestovního ruchu jsou do jejich "kapsy". Usuzuje, že takové podniky jen využívají známého jména kmene a pro svůj chod využívají tradic a kultury kmene. Domnívá se, že tyto jevy vyvolávají ekonomickou nestabilitu, jelikož připravují právě ty podniky ve vlastnictví Čerokiů o návštěvníky. Těmto skutečnostem také přisuzuje snížení zisků a případně zrušení a nedostatek pracovních míst. Poukazuje na skutečnost, že tyto události neovlivňují jen Čerokízskou ekonomiku, ale v návaznosti na ní i emoční stabilitu členů kmene, jelikož poklesy zisků a zrušení pracovních pozic vedou k obavám o ztrátu zaměstnání či podnikání. Podle jejího názoru je mnoho Čerokiů závislých na příjmech z cestovního ruchu, a proto je tyto události negativně ovlivňují.

<p style="text-align: center;"><u>SILNÉ STRÁNKY</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Historie, kultura, hodnoty • Jedinečné produktu související s jejich kulturou • Turisticky zajímavý charakter oblasti (příroda, kulturní atraktivita) • Rozvinutý herní průmysl (Harrah's kasino) 	<p style="text-align: center;"><u>SLABÉ STRÁNKY</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízká konkurenceschopnost na regionální úrovni • Zdlouhavé obchodní regulační procesy • Zákaz prodeje alkoholu z kasin • Nedostatek místního obyvatelstva a pracovní síly
<p style="text-align: center;"><u>PŘÍLEŽITOSTI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zlepšení infrastruktury • Přestavby • Rozšíření muzea Cherokee • Vytvoření nových ubytovacích zařízení pro zaměstnance v turistickém ruchu • Vytvoření nových parkovacích ploch • Rozvoj atrakcí • Expanze kasina Harrah's kasina 	<p style="text-align: center;"><u>HROZBY</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Závislost na cestovním ruchu • Herní konkurence • Dostupnost turistických aktivit v porovnání s okolními regiony • Nedostatek pracovní síly • Narůstající problém s užíváním drog v oblasti rezervace

Tabulka č. 5 SWOT analýza Qualla Boundary a EBCI v souvislosti s cestovním ruchem

Zdroj: Department of Commerce (2018), (2022)

5. SHRnutí VÝSLEDKŮ

Tato práce měla za cíl zjistit, jakým způsobem je život členů východní odnože kmene Cherokee (EBCI) ovlivněn cestovním ruchem.

Primární výzkum měl spočívat v kontaktování a oslovení osob, které by o dané problematice mohly mít určité povědomí, ale nebyly obdrženy žádné odpovědi. Přesto určitý náhled na celou problematiku přinesl sekundární výzkum, kdy byla zanalyzována a zpracována data z publikovaných výzkumů. Díky nim bylo v rámci možností možné odpovědět na výzkumné otázky, které byly stanoveny pro tuto práci.

Odpověď na první otázku popisuje atraktivity, které EBCI provozuje. Z výzkumu vyplývá, že přestože byl kmen po velmi dlouhou dobu utlačován a restriktionalizován, dokázal si vytvořit podmínky, ve kterých se mohl cestovní ruch plně rozvinout. Od prvního impulsu, kdy byl v jejich blízkosti vytvořen Národní park Great Smoky Mountains, a oni byli schopni této příležitosti využít a nalákat více lidí, rozvinuli své schopnosti v této oblasti a vytvořili další atraktivity, které lákají každý rok mnoho návštěvníků.

Z výzkumu vyplývá, že za nejvíce navštěvované atraktivity jsou považovány indiánská vesnice Oconaluftee, a s ní i dramatické představení Unto these Hills, které znázorňuje mimo jiné i jednu z nejhorších tragédií v Čerokízké historii. Dále pak také muzeum Cherokee, které v dnešní době vystavuje největší expozici artefaktů z kultury Čerokíů a v ne posledku kasino Harrah's, které díky svému vlivu v herním průmyslu a způsobilostí přilákat návštěvníky napomáhá k rozvoji a udržení cestovního ruchu v oblasti.

Přestože podle získaných informací Čerokíové díky cestovnímu ruchu určitým způsobem "vzkvétají", vyvstává zde otázka, zda celý momentální cestovní ruch nefunguje na úkor jejich kultury. Jak už bylo zmíněno výše, poslední dobou je velmi diskutovaným pojmem komodifikace dědictví přírodních národů (viz kap. 3.6). To samé, by se dalo uplatnit i u národa Cherokee. Čerokíové jistým způsobem prodávají svou kulturu návštěvníkům, kteří se přijeli jen "podívat" na svět jiné kultury. Ať už se jedná o indiánskou vesnici Oconaluftee, kde si návštěvníci za vstupné mohou prohlédnout výtvořky kultury Čerokíů, nebo i zaplatit samotné představení, pojednávající o jednom z nejtragičtějších momentů v Čerokízké historii. Otázkou stále zůstává, jaký vliv to na návštěvníky má. Zda se jenom podívají a nechají se na malý

okamžik strhnout atmosférou, kterou jiná kultura skýtá, a po návratu domů to okamžitě zapomenou, nebo se změní jejich styl myšlení a oni začnou myslet za hranicemi zažitých stereotypů a vnímat tuto kulturu s respektem, a nejen jako chvilkové pobavení.

Odpověď na druhou otázku přináší přehled o negativech a positivech, která cestovní ruch kmeni přináší (viz tabulka č. 6). Stejně jako u první otázky, je těžké na ni odpovědět bez přímé účasti zainteresovaných osob na výzkumu. Přesto z dostupných dat sekundárního výzkumu se zdá, že cestovní ruch přináší jak negativní, tak i pozitivní vlivy. Přínosy jsou především finančního charakteru, kdy díky atraktivitám ve vlastnictví Čerokiů, plynou finance, které je možné dále využít pro rozvoj jejich komunity. Dalším pozitivem je zaměstnanost, jelikož podniky v oblasti cestovního ruchu jsou považovány za jednoho z největších zaměstnavatelů v oblasti rezervace.

Kromě ekonomického přínosu, se cestovní ruch jeví také jako ochránce kultury. Požaduje totiž, aby atraktivita a kultura Čerokiů zůstaly v nezměněném stavu, a tak zabraňuje dalšímu rozvoji a přestavbám. Proto vše zůstává tak, jak je, a kultura Čerokiů je zachovávána v původní podobě.

Na druhou stranu mohou negativní vlivy převážit v momentě, kdy dané atraktivita již nevlastní kmen, ale subjekt, nepříslušící k národu Čerokiů. V tu chvíli je název Cherokee a celá jejich kultura jen komercializována ostatními sociálními skupinami za účelem co nejvyššího zisku. Ukázkovým příkladem je v dnešní době spor mezi kmenem a společností Jeep, která pro svůj typ vozidla neoprávněně využívá jména kmene, tedy Cherokee (Whiteová, 2021).

POZITIVA	NEGATIVA
<ul style="list-style-type: none"> • ZDROJ FINANČÍ • ZACHOVÁNÍ KULTURY • ZAMĚSTNANOST 	<ul style="list-style-type: none"> • ODTRŽENÍ OD ZDĚDĚNÉ KULTURY • VYUŽÍVÁNÍ DĚDICTVÍ JAKO ZÁBAVNÍHO PRODUKTU PRO NÁVŠTĚVNÍKY • ZNEUŽÍVÁNÍ KULTURY JINÝMI SOCIÁLNÍMI SKUPINAMI

Tabulka č. 6 Pozitiva a negativa plynoucí z cestovního ruchu

Zdroj: Vlastní zpracování

V závěru tedy cíle práce bylo dosaženo, i když jen z části, což bylo zapříčiněno omezenou dostupností dat a okolnostem, které zabránily v realizaci rozhovorů se zainteresovanými osobami, převážně členy kmene, kteří by na danou problematiku mohli vnést více světla.

Na základě sekundárního výzkumu bylo zjištěno, že pro EBCI je cestovní ruch jedním ze stěžejních pilířů jejich ekonomiky, a po svém se ho také účastní, ať už provozováním podniků a atrakcí v cestovním ruchu nebo pak pořádáním různých představení nebo akcí. To s sebou přináší i vlivy, které jsou jak pozitivní, tak negativní. Přesto se zdá, že v momentální situaci, se kmen obstojně snaží ustát tlak cestovního ruchu a dál se v této oblasti rozvíjet.

Cílem práce bylo zhodnotit, jakým způsobem ovlivňuje cestovní ruch život členů východní odnože kmene Cherokee. Z výzkumu vyplývá, že se cestovní ruch přímo dotýká dvou hlavních aspektů života členů kmene, a to ekonomiky kmene a mentálního rozpoložení členů (socio-psychologický rozměr, především narušení kulturní identity)(viz schéma č. 3). V ekonomickém pohledu jsou zahrnuty především oblasti poskytování pracovních míst, a s tím související příjmy z cestovního ruchu. Ekonomické hledisko může také razantním způsobem ovlivnit psychiku členů kmene, kteří se mohou např. obávat o ztrátu svého zaměstnání, a tedy i příjmů. Zároveň zde může vyvstat rozpor v jejich myslích mezi využíváním jejich kultury jako produktu cestovního ruchu a potřebou příjmů právě z cestovního ruchu. Jak bylo výše popsáno, cestovní ruch tvoří spolu s herním průmyslem základní pilíře ekonomiky EBCI, proto vzniká závislost na potřebě cestovního ruchu, a hlavně příjmů z toho plynoucích.

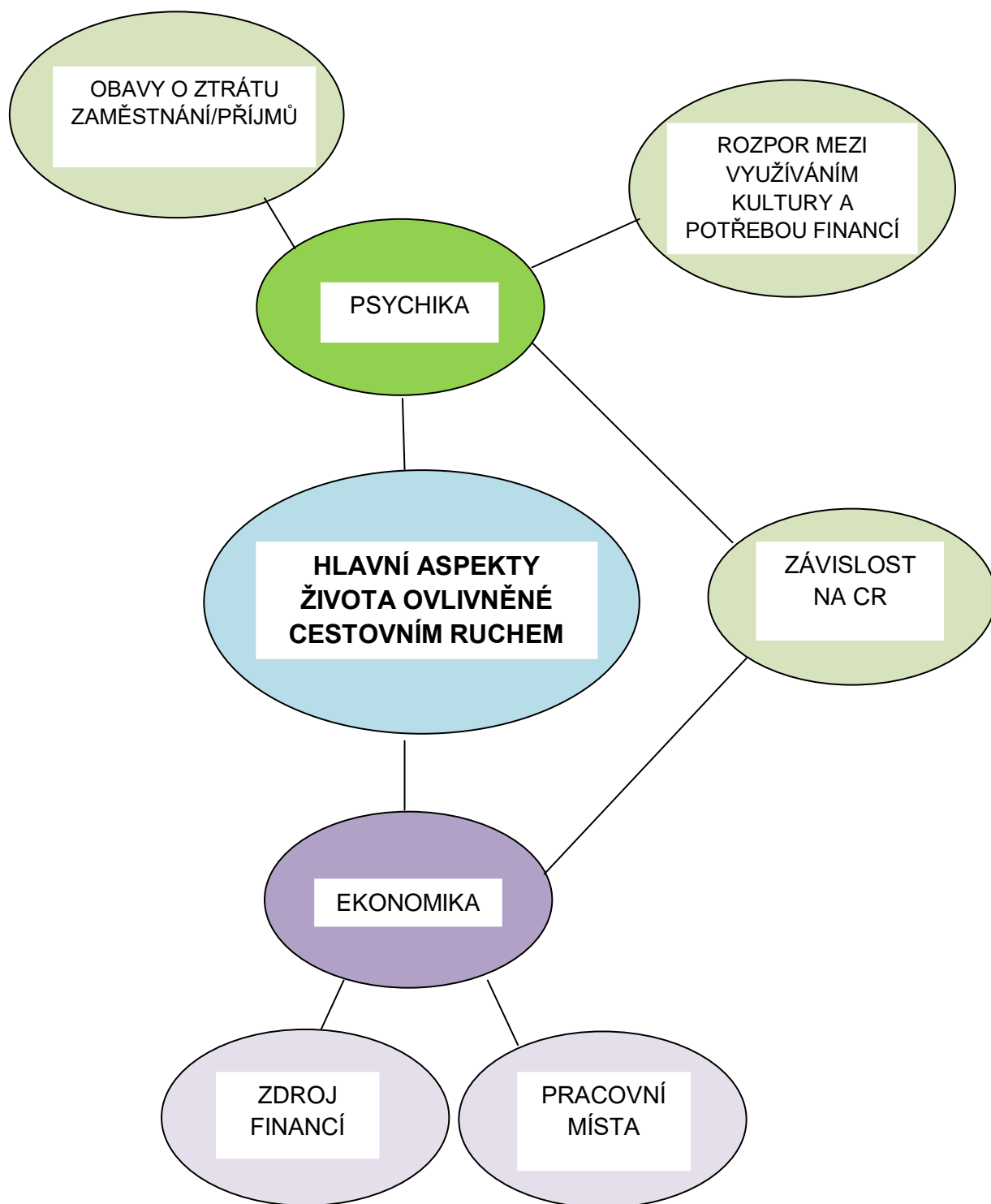

Schéma č. 3 Aspekty života členů EBCI, které jsou nejvíce ovlivněny CR

Zdroj: Vlastní zpracování

6. DOPORUČENÍ

Na základě získaných dat z výzkumu byly zformulovány dvě hypotézy, které by mohly být využity při budoucím kvantitativním výzkumu (viz tabulka č. 7).

1. Hypotéza	S rostoucí intenzitou cestovního ruchu roste psychická zátěž místních obyvatel.
2. Hypotéza	S rostoucí intenzitou cestovního ruchu roste ekonomická závislost místních obyvatel na cestovním ruchu.

Tabulka č. 7 Hypotézy

Zdroj: Vlastní zpracování

Při sestavování budoucího výzkumu by bylo optimální možností využití kombinovaného výzkumu (viz schéma č. 4). Kvalitativní výzkum by probíhal formou polostrukturovaných rozhovorů s vybranými členy kmene. Kvantitativní výzkum by byl veden ve formě dotazníkových šetření, která by byla prováděna v pravidelných časových intervalech po určitou, předem stanovenou dobu. Otázky v dotazníkových šetřeních by byly vytvořeny jen jednou a při každém opakovaném dotazování by zůstávaly konstantní. Jejich zaměření by vycházelo především z výše stanovených hypotéz zabývajících se psychickou zátěží a ekonomickou závislostí místních obyvatel v návaznosti na cestovní ruch. Šetření v této formě by bylo zaměřeno především na členy kmene, při snaze získat co nejširší spektrum odpovědí a názorů. Další proměnou, která by musela být sledována, by byla návštěvnost dané oblasti, Díky metodě porovnání by pak bylo možné pozorovat, zda s rostoucí či klesající návštěvností roste nebo klesá psychická zátěž a ekonomická závislost místního obyvatelstva.

Celý kombinovaný výzkum by byl koncipován z dlouhodobého hlediska a veškeré metody výzkumu by musely být prováděny opakovaně s cílem získat co

nejpřesnější data vztahující se k daným tématům. Na základě zpracování získaných dat by pak mohly být stanovené hypotézy vyhodnoceny a v návaznosti na to buď potvrzeny či vyvráceny.

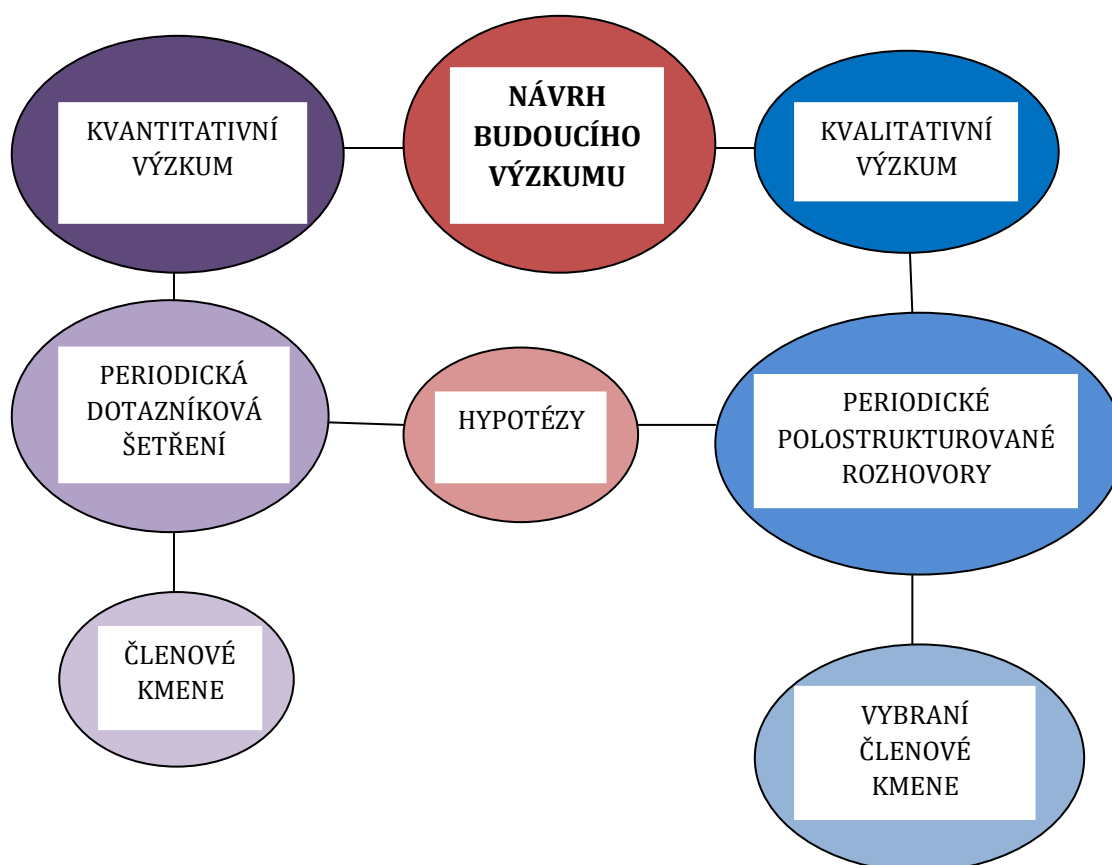

Schéma č. 4 Návrh budoucího výzkum

Zdroj: Vlastní zpracování

7. ZÁVĚR

Přírodní národy jsou jedinečná uskupení osob, která jsou nositeli unikátní kultury. Přes veškeré rozdíly, které mezi sebou mají, vyznávají i určité společné principy a hodnoty, které jsou jim všem spolčené. Jako hlavní princip je ochrana přírody a všeho živého. Žijí ve vzájemném respektu k přírodě a životu samotnému.

V průběhu historie musely čelit mnohým úskalím, ale i tak se jim podařilo vytrvat, a i přes veškerý historický vývoj zůstávaly věrní svým kulturám a přenášejí je z generace na generaci.

Přestože se většina z nich snaží žít v míru a harmonii s ostatními, dnešní svět není takovému životu příliš nakloněn. V dnešním moderním světě se přírodní národy potýkají s celou řadou problémů, které se dotýkají téměř každého aspektu jejich života. Jsou ovlivněny především rozrůstající se globalizací, klimatickými změnami a zhoršením přírodních zdrojů (znečištění vody, půdy, vzduchu...) které jsou pro ně podstatné k životu. Svým dílem přispívá i cestovní ruch.

Cestovní ruch je rychle se rozvíjející oblast, která svou pozornost zaměřuje na téměř každý výtvar člověka nebo přírody. Dnes snad více než kdy jindy se zaměřuje i na přírodní národy, které skýtají mnoho unikátností, které jsou v rámci cestovního ruchu žádané.

Z pohledu kmene může jít o žádoucí nebo i nežádoucí jev, který dokáže razantním způsobem ovlivnit nejen jejich kulturu, ale celý jejich život. Na tom, zda takové ovlivnění bude pozitivní či negativní, mají rozhodující vliv podmínky rozvoje cestovního ruchu. Pokud je už na samém počátku své existence podchycen a rozvíjen v kontrolovaných podmínkách, může kmenu přinést mnoho pozitivních výsledků. Především však poslouží jako zdroj financí, které můžou být použity pro další rozvoj kmene. Pokud se však cestovní ruch vyvíjí spontánně, bez vnějších zásahů, může začít fungovat na úkor ekonomiky, kulturní identity a psychické pohody místních etnik. Hlavními problematickými jevy jsou především komercializace a komodifikace tradic původních národů. Dochází i k situacím, kdy je celá kultura využívána jako zábava pro návštěvníky, kteří se, bez jakéhokoli respektu či znalostí, přijeli jen podívat na jinou kulturu, bez ochoty ji poznat.

Přesto všechno se mnoho domorodých národů snaží ustát tlak cestovního ruchu. Snaží se ho regulovat a dál rozvíjet tak, aby z něj mohly čerpat výhody, které

cestovní ruch může poskytovat a nadále rozvíjet nejen jejich kmenový život, ale také celou jejich kulturu.

8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- [1] Anderson, William L.. *Museum of the Cherokee Indian*. In: ncpedia.org [online], 2006.[cit. 10.09.2022]. Dostupné z: <https://www.ncpedia.org/museum-chokeee-indian>
- [2] Avalon. *Visit Harrah's Cherokee Casino Resort*. In: discoveravalon.life. [online]. 2019.[cit. 13.09.2022]. Dostupné z: <https://discoveravalon.life/visit-harrahs-chokeee-casino-resort/>
- [3] Bennett, Lee. *Scene 2: Council of Chiefs, 1811*. In: flickr.com. [online]. 2004. [cit. 14.07.2022]. Dostupné z: <https://www.flickr.com/photos/leebennett/8741832290/in/photostream/>
- [4] Bruchacová, Margaret. *Indigenous Knowledge and Traditional Knowledge*. In: repository.upenn.edu [online], 2014.[cit. 04.01.2022]. Dostupné z: https://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1172&context=anthro_papers
- [5] Bowker, Gene. *Museum of the Cherokee Indian in Cherokee, NC*. In: flickr.com. [online]. 2009.[cit. 13.09.2022]. Dostupné z: <https://www.flickr.com/photos/genewashere/4042760690/>
- [6] Butler, Lindley S.. Simpson, Bland . *Geography*. In: ncpedia.org [online], 2006.[cit. 08.09.2022]. Dostupné z: <https://www.ncpedia.org/geology>
- [7] Denson, Andrew. *More than Tourism: Cherokee, North Carolina, in the Post-War Years..* In: blogs.lib.unc.edu. [online]. 2010. [cit. 11.07.2022]. Dostupné z: <https://blogs.lib.unc.edu/morton/wp-content/uploads/sites/7/2010/04/Denson-essay.pdf>
- [8] Department of Commerce. *EASTERN BAND OF CHEROKEE INDIANS Comprehensive Economic Development Strategy 2018-2022*. In: ebc.com [online],

- 2018.[cit. 03.09.2022]. Dostupné z: [2018-CEDS-Document-For-Public-Comment.pdf \(ebci.com\)](#)
- [9] Duncanová, Barbara R.. *Native American Traditions in Appalachia*. In: folklife-media.si.edu. [online]. 2003. [cit. 12.07.2022]. Dostupné z: https://folklife-media.si.edu/docs/festival/program-book-articles/FESTBK2003_12.pdf
- [10] Dykemanová, Wilma. *Appalachian Mountains*. In: britannica.com [online], 2020.[cit. 07.09.2022]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Appalachian-Mountains>
- [11] EBCI. *Celebrate Life at the Cherokee Powwow, July 1-3, 2022*. In: visitcherokeenc.com. [online]. 2020.[cit. 13.07.2022]. Dostupné z: <https://visitcherokeenc.com/blog/entry/come-celebrate-life-at-the-cherokee-powwow/>
- [12] EBCI. *The Kananegsi Basket and Carving Festival Celebrates Cherokee Artists*. In: visitcherokeenc.com. [online]. 2020.[cit. 13.09.2022]. Dostupné z: <https://visitcherokeenc.com/blog/entry/the-kananesgi-basket-and-carving-festival-celebrates-cherokee-artists/>
- [13] Hill, Michael. *Qualla Boundary*. In: ncpedia.org [online], 2006.[cit. 06.09.2022]. Dostupné z: <https://www.ncpedia.org/qualla-boundary>
- [14] Holland, Ron. *Oconaluftee Indian Village*. In: ncpedia.org [online], 2006.[cit. 10.09.2022]. Dostupné z: <https://www.ncpedia.org/geology>
- [15] ILO. *C-169 Indigenous and Tribal People Convention*. In: ilo.org [online], 1989. [cit. 20.01.2022]. Dostupné z: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312314

- [16] Indian Law Resource Center. *The American Declaration on the Rights of Indigenous Peoples*. In: indianlaw.org [online], 2021. [cit. 20.01.2022]. Dostupné z: <https://indianlaw.org/adrip/home>
- [17] Sandbox Networks Inc.. *U.S. Federal and State Indian Reservations*. In: infoplease.com [online], 2017.[cit. 11.09.2022]. Dostupné z: <https://www.infoplease.com/us/race/us-federal-and-state-indian-reservations>
- [18] Johnson a spol.. *ASSESSING THE ECONOMIC AND NON-ECONOMIC IMPACTS OF HARRAH'S CHEROKEE CASINO, NORTH CAROLINA*. In: kenaninstitute.unc.edu [online], 2017.[cit. 10.09.2022]. Dostupné z: https://www.kenaninstitute.unc.edu/wp-content/uploads/2017/09/UNC_KenanInstitute_Cherokee.pdf
- [19] Lardinois, Frederic. *Gmail Now Supports Cherokee, Its First Native American Tribal Language*. In: techcrunch.com [online], 2012.[cit. 12.09.2022]. Dostupné z: https://techcrunch.com/2012/11/19/gmail-now-supports-chokeee-its-first-native-american-tribal-language/?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cuZ29vZ2xlLmN6Lw&guce_referrer_sig=AQAAAFhogVsToEg1fY4heFyb28mQzr2U4V6WQnNvRE Ss0oXsj_1lhgW3EEzEAHZrQaBLk5yNAGRrkbPzSYRiSpisho5frbbubMfjtb0gPU13aYmwHbSRS6syjdkvY-gNJIxQWdBUceYysOXLsFVQpe7zOKSOsHuBw9wuhy4qoAj4Pu4
- [20] La Salleová, Marina. *APPROPRIATION AND COMMODIFICATION OF CULTURAL HERITAGE: Ethical & IP Issues to Consider*. In: sfu.ca [online], 2014.[cit. 19.01.2022]. Dostupné z: https://www.sfu.ca/ipinch/sites/default/files/resources/fact_sheets/ipinch_commodificationfactsheet_final.pdf

- [21] Luu, Chi. *What we lose, hen we lose indigenous knowledge*. In: repository.upenn.edu [online], 2019.[cit. 04.01.2022]. Dostupné z: <https://daily.jstor.org/what-we-lose-when-we-lose-indigenous-knowledge/>
- [22] MacCarthyová, Michelle. *Tourismus and Indigneous Peoples*. In: oxford.com [online], 2020. [cit. 28.12.2021]. Dostupné z: <https://oxfordre.com/anthropology/view/10.1093/acrefore/9780190854584.001.0001/acrefore-9780190854584-e-117>
- [23] Mankillerová, Wilma. *Being indigenous in 21st century*. In: culturalsurvivar.org [online], 2009.[cit. 06.01.2022]. Dostupné z: <https://www.culturalsurvival.org/publications/cultural-survival-quarterly/being-indigenous-21st-century>
- [24] McLarenová, Deborah Ramer. *The Hisotry of Indigenous Peoples and Tourism*. In: culturalsurvial.org [online], 1999.[cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://www.culturalsurvival.org/publications/cultural-survival-quarterly/history-indigenous-peoples-and-tourism>
- [25] NCGenWeb Project Inc.. *NC Cherokee Reservation Genealogy*. In: ncgenweb.us [online], 2021.[cit. 12.09.2022]. Dostupné z: <https://www.ncgenweb.us/cherokeereservation/>
- [26] Northern Rocky Mountain Science Center. *Eastern Band of Cherokee Indians*, In: usus.gov. [online]. 2017.[cit. 13.07.2022]. Dostupné z: <https://www.usgs.gov/media/images/eastern-band-chokeee-indians>
- [27] Department of Commerce. *EASTERN BAND OF CHEROKEE INDIANS Comprehensive Economic Development Strategy 2018-2022*. In: ebc.com [online], 2018.[cit. 03.09.2022]. Dostupné z: [2018-CEDS-Document-For-Public-Comment.pdf \(ebci.com\)](https://www.ebc.com/2018-CEDS-Document-For-Public-Comment.pdf)

- [28] OSN. *Indigenous Peoples, Indigenous Voices*. In: un.org [online], 2006.[cit. 25.11.2021]. Dostupné z: https://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/5session_factsheet1.pdf
- [29] OSN. *United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples*. In: un.org [online], 2007.[cit. 03.01.2022]. Dostupné z: <https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/declaration-on-the-rights-of-indigenous-peoples.html>
- [30] Paulsová, Elizabeth Pine. *reservation*. In: britannica.com [online], 2019.[cit. 07.09.2022]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/reservation-land>
- [31] Procházka, Filip. Univerzita Palackého v Olomouci. *Evropská kolonizace Ameriky-historickogeografický přehled*. Olomouc. In: geografie.upol.cz [online], 2007. [cit. 22.01.2022]. Dostupné z: https://geography.upol.cz/soubory/studium/dp/2007/2007_Prochazka.pdf
- [32] Perryerová, Sophie. *Tribal Tourism is exploiting indigenous peoples*. In: businessdestinations.com [online], 2019. [cit. 08.01.2022]. Dostupné z: <https://www.businessdestinations.com/destinations/tribal-tourism-is-exploiting-indigenous-people/>
- [33] Saunookeová, Annette Bird. *Cherokee Royalties: The Impact of Indian Tourism on the Eastern Band Cherokee Identity* In: scholarworks.wm.edu [online], 2004.[cit. 04.09.2022]. Dostupné z: [Cherokee Royalties: The Impact of Indian Tourism on the Eastern Band Cherokee Identity \(wm.edu\)](https://scholarworks.wm.edu/Cherokee_Royalties:_The_Impact_of_Indian_Tourism_on_the_Eastern_Band_Cherokee_Identity_(wm.edu))
- [34] Smithová, Estelli M., *Tourism and Native Americans*. In: culturalsurvival.org. [online]. 1982. [cit. 12.07.2022]. Dostupné z: <https://www.culturalsurvival.org/publications/cultural-survival-quarterly/tourism-and-native-americans-63>

- [35] Tryonová, Zoë. *Indigenous peoples*. In: amnesty.org [online], 2022[cit. 10.01.2022]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/what-we-do/indigenous-peoples/>
- [36] UNESCO. *Traditional Knowledge*. In: unesco.org [online], 2007.[cit. 04.01.2022]. Dostupné z: <http://uis.unesco.org/en/glossary-term/traditional-knowledge>
- [37] UNPO. *Self-Determination*. In: unpo.org [online], 2017.[cit. 12.01.2022]. Dostupné z: <https://unpo.org/article/4957>
- [38] EBCI. *Celebrate Life at the Cherokee Powwow, July 1-3, 2022*, In: visitcherokeenc.com. [online]. 2020.[cit. 13.07.2022]. Dostupné z: <https://visitcherokeenc.com/blog/entry/come-celebrate-life-at-the-cherokee-powwow/>
- [39] EBCI. *The Kanasgi Basket and Carving Festival Celebrates Cherokee Artists*. In: visitcherokeenc.com. [online]. 2020.[cit. 13.09.2022]. Dostupné z: <https://visitcherokeenc.com/blog/entry/the-kananesgi-basket-and-carving-festival-celebrates-cherokee-artists/>
- [40] Vocci, Robert Blair. Templeton, Lee Plummer. *Geology*. In: britannica.com [online], 2006.[cit. 08.09.2022]. Dostupné z: <https://www.ncpedia.org/geology>
- [41] World Bank. *Indigenous Peoples*. In: worldbank.org [online], 2021.[cit. 22.11.2021]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/topic/indigenouspeoples#1>
- [42] White, Terrill . *Cherokee Indian Reservation sign*. In: wikipedia.org [online], 2006.[cit. 12.09.2022]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Qualla_Boundary#/media/File:Cherokee_Indian_Reservation_sign,_NC.jpg

- [43] Whiteová, Annie. *Cherokee Nation's Chief Says 'It's Time' Jeep Stops Using Name*. In: caranddriver.com [online], 2021.[cit. 14.07.2022]. Dostupné z:[Cherokee Nation's Chief Says 'It's Time' Jeep Stops Using Name \(caranddriver.com\)](https://www.caranddriver.com/cherokee-nation-chief-says-its-time-jeep-stops-using-name/)
- [44] Weiserová, Kathy, *Legends of America – Cherokee – Westward on the Trail of Tears*, In: legendsofamerica. [online]. 2020a. [cit. 12.07.2022]. Dostupné z: <https://www.legendsofamerica.com/na-cherokee/>
- [45] Weiserová, Kathy. *Legends of America – The two wolfs* .In: legendsofamerica. [online]. 2020b. [cit. 12.07.2022]. Dostupné z: <https://www.legendsofamerica.com/na-morecherokeelegends/#two-wolves>
- [46] Weiser-Alexanderová, Kathy. *Legends of America – Cherokee Legend – How the Word was made*. In: legendsofamerica.com. [online], 2021. [cit. 14.07.2022]. Dostupné z:<https://www.legendsofamerica.com/na-cherokeecreation>

9. PŘÍLOHY

A. SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obr. č. 1 – Umístění indiánských rezervací v USA

Obr. č. 2 – Rezervace Qualla Boundary na mapě Severní Karolíny

Obr. č. 3 – Účastnice výročního pow-wow

Obr. č. 4 – Ukázka košíkářského umění EBCI

Obr. č. 5 – Ukázka z dramatu Unto these Hills

Obr. č. 6 – Muzeum Cherokee

Obr. č. 7 – Harrah's kasino

Obr. č. 8 – Uvítací cedule při vstupu do rezervace

Obr. č. 9 – Znak kmene Cherokee

Obr. č. 10 – Znak východní odnože kmene (EBCI)

B. SEZNAM POUŽITÝCH SCHÉMAT

schéma č. 1 – Strategie výzkumu

schéma č. 2 – Charakteristika pro klasifikaci domorodých národů

schéma č. 3 – Aspekty života členů EBCI, které jsou nejvíce ovlivněny cestovním ruchem

schéma č. 4 – Návrh pro budoucí výzkum

C. SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

tabulka č. 1 – Výzkumné otázky

tabulka č. 2 – Hlavní atraktivity EBCI na území rezervace Qualla Boundary

tabulka č. 3 – Počet návštěvníků kasina v rozmezí let 1998-2010

tabulka č. 4 – Zaměstnanost v oblasti Qualla Boundary v roce 2018

tabulka č. 5 – SWOT analýza Qualla Boundary a EBCI v souvislosti s cestovním ruchem

tabulka č. 6 – Pozitiva a negativa plynoucí z cestovního ruchu

tabulka č. 7 – Hypotézy

D. PŘEDEM VYTVOŘENÉ OTÁZKY PRO ROZHOVORY

a) PRO NÁČELNÍKA KMENE

1. Approximately how many members does your tribe has today?
2. Do all members live in North America?
3. Is your tribe involved in tourism in your locality in any way? For example, do you organize any events for the public? If so, which ones?
4. Does your tribe cooperate with any external subject involved in tourism?
E. g. travel agencies or local guides ... Or with any other tribe?
5. Do a lot of people attend your events? Or would you have any traffic statistics from recent years?
6. Do you have any overview of whether foreign tourists also visit you? If so, do you know from which countries the most?
7. Do you think that people are people very interested in learning about your culture? And why?
8. Do you notice any signs of unwanted behaviour in your visitors? (Nature pollution, rude behaviour, disrespect for other cultures, etc.)
9. How do you perceive tourism in your area?
10. Do you think that tourism has any negative or positive effects on your tribe?
If so, how do they manifest themselves?
11. When it comes to promoting your tribe, do you use any social networks or other forms of promotion in addition to your official website?

12. Did the covid-19 pandemic affect your actions in any way? For example, did they have to be cancel, moved or other measures taken?
13. I read about an event called pow-wow on your website. Could you tell me a little bit about what this is about?
14. When I asked how much covid19 affected your social tribal life, I would like to know if it was also a financial aspect of your life? Are you in any way dependent on the events you organize? E. g. from the financial side? Or did it not hit you at all?
15. Recently, the heritage of indigenous peoples has been a major commodification topic. Have you ever encountered this phenomenon? Do you think that applies to you as well? If so how? (“Commodification means the transformation of what is not normally a commodity into a commodity, the object of exchange”, for example it can be traditions or customs of indigenous peoples.)
16. In many articles, they write about discrimination against indigenous peoples. Therefore, I would like to ask if you have encountered any form of discrimination. Whether in person or by knowing someone who has experienced it?
17. Do you feel that the traditional teachings of your tribe are being postponed in some way or are slowly disappearing?
18. Do you know of any form of support for indigenous peoples, whether from the state of local communities or any other entity in your region?

b) **PRO ČLENY KMENE**

1. In today's modern age, how do you perceive the position of indigenous peoples in the world?

- 2 What do you think is the biggest problem for indigenous peoples today?
- 3 Do you know how or whether your tribe is involved in tourism in your region?
(By organizing cultural events, etc.)
- 4 Do you think that tourism has a rather negative or positive effect on your tribe? And how do you think it manifests itself?
- 5 Do you think that tourists are very interested in learning about the culture of indigenous peoples and if so, why do you think this is the case?
- 6 Do you ever come into contact with visitors? If so, have you noticed whether they exhibit certain forms of unwanted behavior? Such as nature pollution, rude behavior, etc.
- 7 Do you know that your tribe would cooperate with any tourism subjects, such as travel agencies, local guides, etc.?
- 8 Recently, the heritage of indigenous peoples has been a major commodification topic. Have you ever encountered this phenomenon? If so, how? (“Commodification means the transformation of what is not normally a commodity into a commodity, the object of exchange”, for example it can be traditions or customs of indigenous peoples.)
- 9 Do you feel that the traditional teachings of your tribe are being postponed in some way or are slowly disappearing? What do you think about it?
- 10 Have you ever encountered hostile behavior from other social groups? E.g. some form of discrimination because of your origin, etc.?
- 11 Do you know of any form of support for indigenous peoples, whether from the state of local communities or any other entity in your region?

12 Do you think that the rights of indigenous peoples are adequately protected?

13 In practice, do you think that the regulations on the protection of indigenous peoples are complied with or are rather violated? If you think it has been violated, do you have any personal experience?

c) **PRO CHEROKEESKOU HISTORICKOU ASOCIACI**

1. What are the most visited Cherokee monuments or attractions in The Qualla Boundary area?

2. Are they all owned by Cherokee?

3. Do you organize any events for the public?

4. I read on the website that the big attraction is the show Unto these Hills or the Indian village Oconaluftee. Do they have many visitors?

5. Do you have an overview of how many visitors visit individual attractions each year? (For example, how many people visit the drama Unto these Hills or the village of Oconaluftee itself each year...)

6. Do you have any awareness of whether the visitors show any signs of undesirable behaviour (pollution of the visited place, rude behaviour, etc.)?

7. In recent times, the commodification of indigenous traditions has been a frequently discussed topic? Do you think this applies to the Cherokee Nation as well? And if so, how does it manifest itself?

8. In recent years, the whole world has had a problem with the disease covid-19. Has this disease also affected your tribe? If so, in what way? (e.g. moving or canceling scheduled events)

9. Is the tribe somehow dependent on tourism income or is it just a form of extra income?

10. What forms of promotion of organized events do you use? (social networks, websites, et

d) **PRO CESTOVNÍ KANCELÁŘE A TURISTICKÁ CENTRA**

1. Do you include tours focused on indigenous peoples in your offer? E. g. Trips to their reservations, tours learning about their traditions, etc.

2. Do you cooperate in any way with any of the indigenous tribes in your area? If so, in what way?

3. Do tourists ever contact you and want to prepare a trip focused on the theme of indigenous peoples?

4. Do tourists ever contact you and ask for information about the possibilities of visiting places where indigenous peoples live, or to get to know their culture?

5. Do you think that tourists are very interested in learning about the culture of indigenous peoples? If so, why do you think this is the case?

6. How do you perceive the involvement of indigenous peoples in tourism in your region?

E. **VZORY PRO EMAILY**

1. **PRO NÁČELNÍKA A ČLENY KMENE**

Hello,

My name is Susan Feiler and I am a student at the University of Hradec Králové in the Czech Republic. I am writing a bachelor's thesis on „the role of indigenous people in tourism“, and If you don't mind, I have decided to write about your tribe.

I would like to focus on your culture, traditions, life and events you organize for the public. I therefore ask you if you would be willing to answer a few questions. I found the contact for you on the website. Your answers would be really helpful for my research, so if you could find a minute, I would really appreciate it.

Thank you in advance for your reply.

Sincerely,

Susan Feiler.

2. PRO CESTOVNÍ KANCELÁŘE A TURISTICKÁ CENTRA

Hello,

My name is Susan Feiler and I am a student at the University of Hradec Králové in the Czech Republic. As part of my bachelor's thesis, on the topic of the role of indigenous peoples in tourism, I'm searching for information about indigenous peoples in your area. And I would like to ask, if you have any of this kind of information and if you would be willing to answer some of my question. Your answers would be very valuable for my research.

Thank you in advance for your reply.

Susan Feiler.

3. PRO WEBOVÉ STRÁNKY – VISITNC.COM

Hello,

My name is Susan Feiler and I am a student at the University of Hradec Králové in the Czech Republic. I am writing a bachelor's thesis on "the role of indigenous people in tourism", and I decided to write about the Cherokee tribe.

And I am searching for information about their connection with tourism. I found a contact on you on VisitNC.com., where is also written, that if someone has more question about tourism in NC, that could write on emails there stated. I would be interested in information like, if you have any statistic, how many people visit cherokee tribe or if you are often contacted from NC visitors with question about the tribe or their location or if the tribe have any interesting touristic locations in NC. That is why I would like to ask, if you do posses these kind of information about Cherokee and tourism and also if you would be willing to answer some of my questions.

Your answers would be really helpful for my research, so if you could find a minute, I would really appreciate it.

Thank you in advance for your reply.

Sincerely,

Susan Feiler.

F. OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Obrázek č. 8 Uvítací cedule při vstupu do rezervace

Zdroj: White (2006)

Obrázek č. 9 Znak kmene Cherokee

Zdroj: Lardinois (2012)

Obrázek č. 10 Znak východní odnože kmene (EBCI)

Zdroj: Northern Rocky Mountain Science Center (2017)

Zadání bakalářské práce

Autor: Zuzana Feilerová

Studium: I1900434

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Management cestovního ruchu

Název bakalářské práce: **Role původních obyvatel v cestovním ruchu**

Název bakalářské práce AJ: The role of indigenous peoples in tourism

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce by se měla zabývat významem znalostí, dovedností a tradičního životního stylu původních komunit pro cestovní ruch krajinně cenných destinací cestovního ruchu. Důraz je třeba klást na analýzu míry a formy využívání či alespoň respektování tohoto po generace předávaného nehmotného dědictví a kolektivní paměti v managementu těchto destinací. Pro absolventy studijního pobytu na Taiwanu možné specificky zaměřit na roli původních obyvatel v cestovním ruchu Taiwanu.

Corbin, J. and Strauss, A. 2015?Basics of Qualitative Research. Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory,? Fourth Edition, 456 pp.,, KUNNIE, J. E. and GODUGA, N. I. Indigenous Peoples? Wisdom and Power. Affirming Our Knowledge Through Narratives. Ashgate, 282 pp, 2006. MacCannell, D. 1984. Reconstructed ethnicity: tourism and cultural identity in third world communities. *Annals of Tourism Research*. 11: 375-391 McKean, P. 1973. Cultural Involution: Tourists, Balinese, and the Process of Modernization in Anthropological Perspective, Ph.D. thesis, Brown University Moscardo, G. and P. Pearce 1999. Understanding ethnic tourists. *Annals of Tourism Research*. 26(2): 416-34 NASH, D. Anthropology of Tourism. Elsevier Science Ltd., Oxford, 205 pp, 1996. Oakes, T. 1992. Cultural geography and Chinese ethnic tourism. *Journal of Cultural Geography* 12(2): 2-17. Picard, M. 1990. Cultural tourism in Bali: cultural performances as tourist attraction. *Indonesia* 49: 37-74 Picard, M. 1995. Cultural heritage and tourist capital: cultural tourism in Bali. In Lanfant, M. Allcock, J. and Bruner, E. (eds.) *International Tourism: Identity and Change*. London: Sage Studies in International Sociology Picard, M. and Wood, R. 1997. Tourism, Ethnicity, and the State in Asian and Pacific Societies. Honolulu: Hawaii: University of Hawaii Press Pitchford, S. 1995. Ethnic tourism and nationalism in Wales. *Annals of Tourism Research*, 22: 35-52 Reisinger, Y. 1994. Tourist - Host contact as a part of cultural tourism. *World Leisure and Recreation*. 36 (summer): 24-28 Smith, V. 1989. Host and guests: the anthropology of tourism. Philadelphia: University of Pennsylvania Press. Swain, M. 1989, Developing ethnic tourism in Hunnan, China: Shilin Sani. *Tourism Recreation Research* 14(1): 33-39. Swain, M. 1993. Women producers of ethnic arts. *Annals of Tourism Research*, 20: 32-51 Tunbridge, J. and Ashworth, G. 1996. Dissonant Heritage: Management of the Past as a Resource in Conflict. Chichester: Wiley. TURNER, S. Geoheritage and Geoparks: One (Australian) womans point of view. *Geoheritage* vol.5, pp. 249 - 264. DOI: 10.1007/s12371-013-0085-5, 2013. Van den Berghe, P. and Keyes, C. 1984. Introduction: tourism and re-created ethnicity. *Annals of Tourism Research*, 11: 343-352 Wall, G. 1996. Perspectives on tourism in selected Balinese villages. *Annals of Tourism Research*. 3: 123-137 Wang, N. 1999. Rethinking authenticity in tourism experience. *Annals of Tourism Research* ZEPPEL, H., D. (ed.) Indigenous ecotourism. Sustainable Development and Management. BABI International, Oxford, 308 pp, 2006.

Zadávající pracoviště: Katedra rekreologie a cestovního ruchu,
Fakulta informatiky a managementu

Vedoucí práce: doc. Ing. Martina Pásková, Ph.D.

Oponent: prof. RNDr. Josef Zelenka, CSc.

Datum zadání závěrečné práce: 6.9.2021